

Afwegingskader voor Apeldoornse zonneparken

Gemeente Apeldoorn

concept 22 mei 2019

INHOUD

1. Inleiding **pag 3**

Doel kader
Opbouw van het kader

2. Opgave en ambitie **pag 4**

De opgave waarmaken, met dit kader als hulpmiddel
Maatwerk, met balans tussen ontwerp- en procesvoorwaarden
Afbakening

3. Proces en deelname **pag 7**

Uitgangspunt: voor en met Apeldoorn
Inspanningsplicht op volwaardige lokale deelname
Verantwoordingsplicht voor een zorgvuldige afweging
Leerplicht: ervaring blijven opdoen als vast onderdeel van het proces

4. Ontwerp en leefomgeving **pag 10**

Uitgangspunt: aansluiten op de leefomgeving
Zonnepladder
Afweging op drie schaalniveaus
Kansenkaart

Nadere informatie voor afweging **pag 19**

Proces en deelname: stappenplan
Ontwerp: voorwaarden per schaalniveau

Bijlagen **pag 38**

Lessen uit het pilottraject
Provinciebeleid
Contact

01 | Inleiding

Voor u ligt het afwegingskader voor initiatieven om nieuwe zonneparken te ontwikkelen binnen de gemeente Apeldoorn. Apeldoorn draagt bij aan de mondiale aanpak van klimaatverandering en verduurzaamt lokaal onze leefomgeving. De gemeente acht het noodzakelijk dat hiervoor de komende jaren zonneparken worden opgericht en er regels nodig zijn.

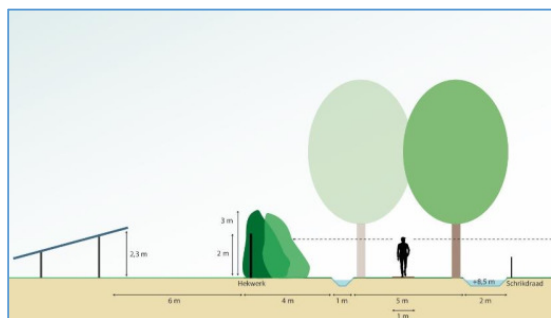
Doel kader

In dit kader leest u welke betrokkenheid de gemeente heeft bij de ontwikkeling van zonneparken en welke voorwaarden de gemeente stelt. Voor ons als gemeente is dit kader ook een gespreksleidraad: bij kennismaking en verdere verkenning in hoeverre ideeën voor een zonnepark kansrijk zijn.

Dit kader is mede gebaseerd op ervaringen die zijn opgedaan met een aantal pilot-projecten binnen de gemeente, van eind 2017 tot begin 2019. Naast initiatiefnemers nodigen wij ook omwonenden en andere belanghebbenden uit om dit kader te gebruiken.

Bestaande situatie pilot-zonnepark Beemte Broekland

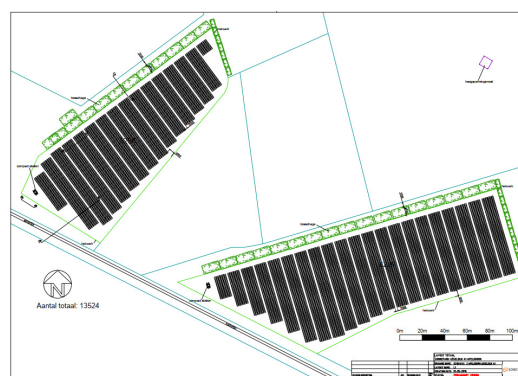

Detail inrichtingsplan pilot zonnepark Wenumseveld

Opbouw van het kader

Dit kader biedt informatie over:

- Welke opgave en ambitie de gemeente in het algemeen ziet bij de verduurzamen van de energie-opwek voor de Apeldoornse behoefte en welke rol zonneparken daarbij hebben.
- De voorwaarden die gelden bij een zorgvuldig en open proces om met deelname van de juiste partijen te komen tot de benodigde vergunning.
- Welke voorwaarden de gemeente stelt aan het ontwerp van een zonnepark, voor een goede inpassing in de leefomgeving.
- Het afwegingsmodel: de nadere informatie over de voorwaarden op proces en ontwerp.

Tekening bij aanvraag pilot zonnepark IJsseldijk

02 | Opgave en ambitie

Met de ondertekening van het klimaatakkoord van Parijs in 2015 verplicht Nederland zich om lokaal en op tijd te werken aan het verlagen van de CO2 uitstoot. Onder andere door het gebruik van fossiele energie te verminderen. Daarvoor moeten we ons energiesysteem anders inrichten: duurzamer en tegelijk betrouwbaar. Gemeenten hebben een belangrijke rol in deze opgave. Ambitie is de opgave waar te maken, met dit kader als een hulpmiddel voor wat betreft afweging van zonnepark initiatieven.

De opgave waarmaken, met dit kader als hulpmiddel

De opgave...

De gemeente Apeldoorn wil energie besparen en uiterlijk voor 2050 alle lokaal gebruikte energie duurzaam opwekken. In de toekomst halen we in Apeldoorn onze energie uit een mix van wind, zon, biomassa, oppervlaktewater et cetera. Ook zullen naar verwachting opslagtechnieken nog sterk verbeteren en bruikbaar zijn, zoals waterstof.

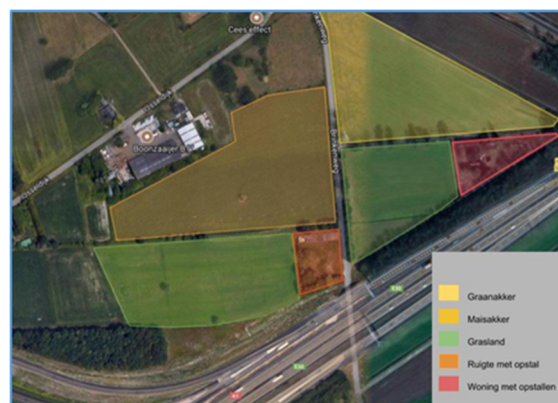
Voor deze lange termijn ambitie heeft de gemeente Apeldoorn ook een uitvoeringsagenda voor de korte termijn. Voor 2030 wil de gemeente substantieel sneller verduurzamen dan de landelijke trend en richt de gemeente zich op vermindering van CO2 uitstoot met minimaal 55%. Voorwaarde daarbij is dat het de komende jaren nodig is om gebruik te maken van zonneparken in het buitengebied, volgens de meest recente inschatting gaat het om zo'n 250 ha in 2030.

...waarmaken...

Haalbare initiatieven op korte termijn zijn nodig om de Apeldoornse energiedoelstellingen te halen. Daaronder valt ook de ontwikkeling van grootschalige zonneparken. Zonneparken leveren een groot aandeel in de opwek van duurzame energie, maar hebben ook veel impact op het landschap en de mensen die er wonen. De gemeente Apeldoorn wil de ontwikkeling van zonneparken mogelijk maken, met voldoende waarborg voor landschappelijke inpassing en maatschappelijke acceptatie. Ook een volwaardige deelname van Apeldoorners bij initiatieven hoort daarbij, zowel in het proces als financieel.

...met een kader als hulpmiddel

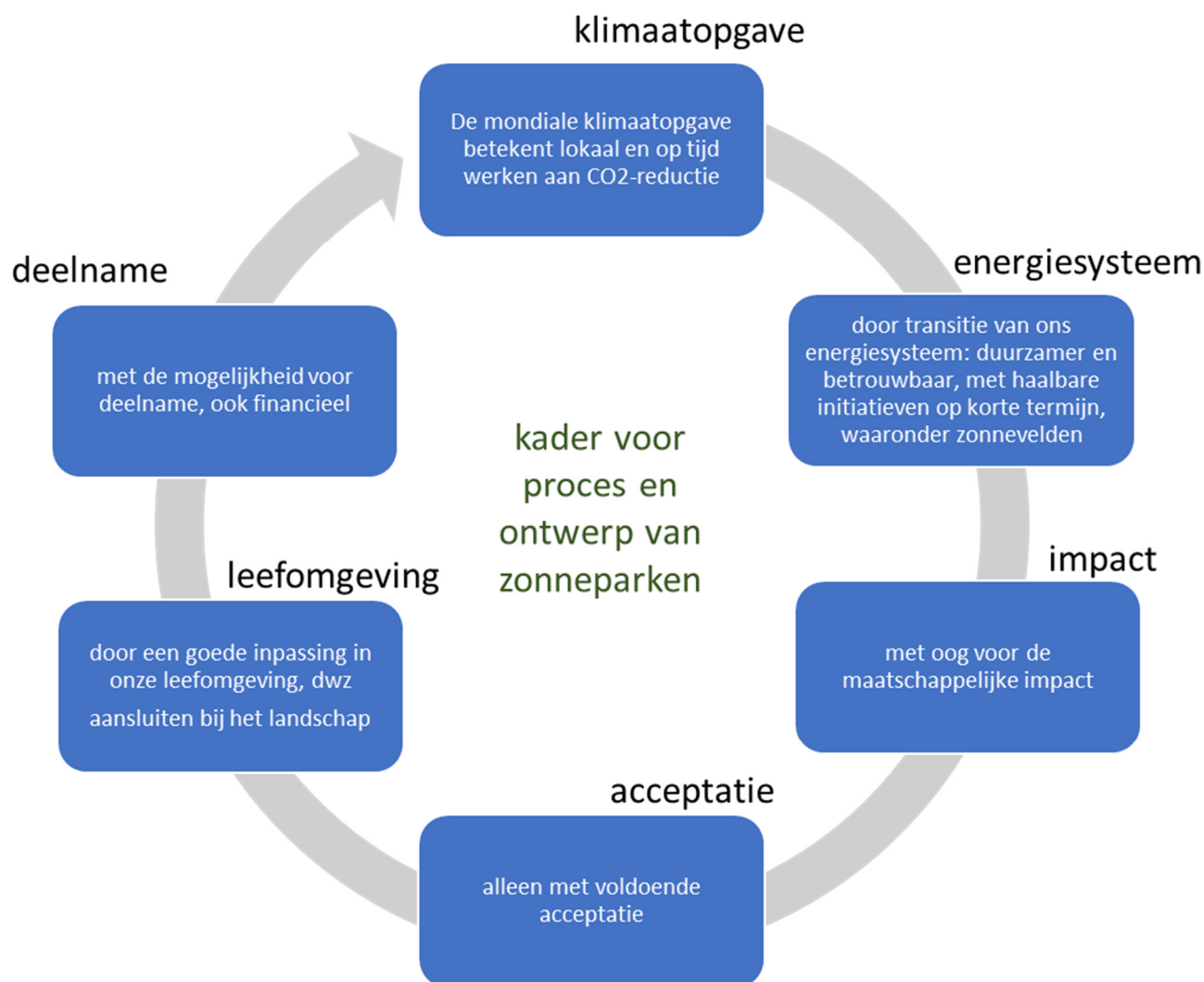
Daarom heeft de gemeente gewerkt aan dit raadskader zonneparken, tijdens een jaar waarin ervaring werd opgedaan met zogenoemde pilot-locaties. In dit kader staan de proces- en ontwerpvoorwaarden voor de realisatie van zonneparken binnen de gemeente Apeldoorn.

Uit: natuurtoets pilot zonnepark Brinkenweg-Noord. A1

Het kader zonneparken is door de raad vastgesteld en biedt een afwegingskader voor de besluitvorming over concrete initiatieven in de komende jaren. De komst van nieuwe technieken, de Regionale Energiestrategie en de Omgevingswet zijn ontwikkelingen die mogelijk leiden tot aanpassing of aanvulling van het kader.

Naast deze formele status, het kader als afwegingsinstrument voor het gemeentebestuur, werkt het kader ook als houvast en naslagwerk voor bestuurders, ambtenaren, initiatiefnemers, omwonenden en andere belanghebbenden, om het juiste gesprek te voeren bij de voorbereiding van concrete zonneparkprojecten.

Maatwerk, met een balans tussen ontwerp- en procesvoorwaarden

Als gemeente hebben we geleerd van andere gemeenten en ervaringen bij pilot-zonneparken dat ieder zonnepark maatwerk is. Gebiedskenmerken bepalen of een zonnepark mogelijk is, waar het zonnepark precies komt en hoe dit park wordt ontwikkeld en hoe het eruitziet. Het draagvlak voor zonneparken verschilt per situatie. Maatwerk is gebaat bij een goed contact tussen gemeente, initiatiefnemer, omwonenden en overige belanghebbenden.

Tegelijk geven partijen aan behoefte te hebben aan een gemeente in een regierol met heldere regels. Het gaat om een balans tussen twee type voorwaarden, om tot gedragen en haalbare zonneparken te komen:

1. De **voorwaarden voor proces en deelname** zijn gericht op een zorgvuldigheid, met voldoende kansen voor inbreng en deelname door omwonenden en andere belanghebbenden (hoofdstuk 3).
2. **Ontwerp voorwaarden**, gericht op een goede inrichting en de juiste inpassing in de omgeving, met ruimte voor maatwerk (hoofdstuk 4);

In dit kader steken we in op een combinatie van uniforme en duidelijke procesregels, en anderzijds ontwerp voorwaarden die ter zake doen en met terughoudendheid in het aantal harde maatvereisten en daarmee mogelijk onnodig starre regels.

Afbakening

Behoeftte aan zonneparken

Het gemeentebestuur gaat op dit moment uit van een behoefte aan zonneparken voor 2030 van in totaal zo'n 250 ha.

Zonneparken in het buitengebied zijn een uiterste stap. De gemeente stimuleert actief energiebesparing en een toename van elektriciteitsopwek op daken. Het aantal zonnepanelen op daken groeide de afgelopen jaren in Apeldoorn van ruim 15.000 naar ruim 35.000 (tussen 2014 en 2017).

Om de klimaatambities te halen, zal naast het opwekken van energie op daken, ook zonne-energie in het landschap moeten worden opgewekt. Er kan niet worden afgewacht totdat alle daken voorzien zijn van zonnepanelen of op andere oplossingen. Het zou ook niet voldoende zijn.

In 2018-2019 zijn meerdere pilot-initiatieven voor zonneparken in het buitengebied tot een vergunning gekomen, tot zo'n 47 Mwp opwekvermogen. De verwachting is dat ook de komende jaren toevoeging van zonneparken in het buitengebied van Apeldoorn noodzakelijk zijn.

Voor welke initiatieven?

Dit kader is specifiek voor de afweging van nieuwe initiatieven voor 'grondgebonden' zonneparken groter dan een halve hectare binnen de gemeente Apeldoorn.

	buitenstedelijk	binnenstedelijk
>0,5ha	Ontwerp: kader Proces: kader	Ontwerp: maatwerk Proces: kader
<0,5ha	Ontwerp: regulier Proces: regulier	Ontwerp: regulier Proces: regulier

Als gemeente hebben we jaarlijks te maken met tal van initiatieven voor investeringen in de fysieke leefomgeving, zoals aanpassingen van bestaande gebouwen en nieuwbouw. Indien een ontwikkeling niet past binnen het huidige bestemmingsplan, beoordeelt de gemeente via een standaard werkwijze of het initiatief kansrijk is en er verdere medewerking is voor het opstarten van een project of een formele wettelijk voorgeschreven procedure om tot een vergunning te komen.

Ook voor initiatieven voor zonne-energie is de insteek om deze standaard werkwijze te

volgen waar mogelijk. Ligging en grootte bepalen voornamelijk of er extra voorwaarden nodig zijn.

Bij 'grondgebonden' opstellingen voor het opwekken van zonne-energie groter dan een halve hectare is sprake van een zonnepark met zodanige invloed op de omgeving dat extra aandacht nodig is voor een goede inpassing. Daarvoor is dit kader opgesteld.

Voor kleinere grondgebonden opstellingen is uiteraard ook een afweging nodig om een goede ruimtelijke ordening binnen de gemeente te garanderen. Voldoende is het doorlopen van de gangbare afweging, zoals bij andere type ontwikkelingsinitiatieven. Hier voor kunt u terecht bij het gemeentelijk Omgevingsloket (zie op apeldoorn.nl). Laat onverlet dat dit kader ook voor kleinere opstellingen nuttig kan zijn.

Veel aandacht gaat bij zonneparken uit naar bescherming van waarden in het buitengebied. Veel ontwerpvoorwaarden richten zich daarop (zie hoofdstuk 4). Maar initiatieven voor zonneparken kunnen zich ook voordoen in het binnenstedelijk gebied. Ook daar kan de invloed op de omgeving aanzienlijk zijn. Nog meer dan in het buitengebieden is bij binnenstedelijke locaties maatwerk nodig, de harde eisen zoals nodig voor het buitengebied kunnen te knellend zijn. Laat onverlet dat de procesvoorwaarden in dit kader van toepassing zijn op binnenstedelijke initiatieven.

Tijdelijkheid

De maximale termijn bij vergunningverlening is op 25 jaar gesteld.

We verwachten dat op de langere termijn minder ruimte nodig is om energie op te wekken. De grond willen we dan ook niet blijvend onttrekken aan de oorspronkelijke (vaak agrarische) bestemming. Dit betekent dat we de aanleg van zonneparken in het landschap alleen toestaan als tijdelijk (mede)gebruik.

De periode van 25 jaar is gekozen, om een sluitende businesscase mogelijk te maken, met voldoende exploitatietermijn.

Overigens is dit vertrekpunt van tijdelijkheid geen garantie. Uitkomst van een nieuwe procedure, bijvoorbeeld bij het eind van de exploitatietermijn, kan zijn dat de gronden opnieuw ter beschikking komen voor opwek van zonne-energie.

03 | Proces en deelname

Ervaring leert dat voor een goede inpassing van zonneparken, ruimtelijk en maatschappelijk, alle betrokken baat hebben bij een zorgvuldig proces: initiatiefnemers, gemeente én belanghebbenden. Als gemeente voeren we hier de regie op. Procesvoorwaarden bevorderen een tijdige en zorgvuldige afweging van belangen; ze geven Apeldoorners de kans om deel te nemen.

Voor en met Apeldoorn

Omwonenden reageren verschillend op de ontwikkeling van een zonnepark. Het is een grote verandering. Zonneparken komen bij voorkeur door of in ieder geval in samenwerking met de omgeving tot stand. De gemeente vindt het belangrijk dat omwonenden en andere betrokken Apeldoorners kunnen meedenken over de inpassing en inrichting van het zonnepark.

Ook acht de gemeente het belangrijk dat waar mogelijk participatie verder gaat dan meedenken. Initiatieven vanuit omwonenden, de dorpen en/of wijken met maatschappelijk draagvlak en meerwaarde hebben voorrang.

De initiatiefnemer is verplicht het gesprek aan te gaan met omwonenden over financiële participatie. Naast participatie is er ook formele inspraak mogelijk. Initiatieven voor zonneparken doorlopen de procedure voor een omgevingsvergunning.

Initiatiefnemers en belanghebbenden komen de gemeente tegen in verschillende rollen. De gemeente faciliteert, denkt mee en bewaakt.

Inspanningsplicht op volwaardige lokale deelname

De initiatiefnemer aan zet

De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het betrekken van de omgeving en verplicht de omwonenden en andere belanghebbenden te betrekken vanaf de eerste ideeën tot en met de uitvoering. Hiervoor maakt de initiatiefnemer in het begin van het proces een communicatie- en participatieplan waarin duidelijk wordt in welke mate omwonenden en belanghebbenden worden betrokken.

Deelname in het proces

Mede betrokkenheid in het proces kan uiteenlopen van gesprekken van de

initiatiefnemer met omwonenden tot ontwerp-sessies met belanghebbenden en geïnteresseerden. De initiatiefnemer is verantwoordelijk en kiest zelf voor de juiste vorm.

De initiatiefnemer houdt de omwonenden en andere belanghebbenden op de hoogte van het proces, dat kan op allerlei manieren zoals informatieavonden, keukentafelgesprekken en nieuwsbrieven.

De gemeente is faciliterend, bijvoorbeeld met het aanreiken van adressen van omwonenden. Voor zonneparken tot 2 hectare hanteren we een straal van 250 meter en voor grotere zonneparken een straal van 500 meter als minimale afstand voor uitnodiging van omwonenden.

Financiële deelname

Naast het meedenken over het zonnepark zelf, streven we ernaar dat omwonenden volwaardig kunnen meeprofiteren. De initiatiefnemer is verplicht financiële participatie aan te bieden aan omwonenden om te zorgen dat de toegevoegde waarde van zonne-energie binnen het gebied blijft en niet wegvloeit. Zo kan financiële participatie zorgen voor meer draagvlak en acceptatie van het plan.

De initiatiefnemer, de omwonenden en andere belanghebbenden zullen samen een keuze moeten maken voor de juiste vorm van financiële participatie. Als gemeente leggen we een inspanningsverplichting op om actief te streven naar minimaal 50% financiële lokale deelname.

Hierbij realiseren we als gemeente goed dat in de praktijk het uiteindelijk behaalde niveau van participatie afhangt van onder andere de bereidheid en financiële reikwijdte van omwonenden om deel te nemen. De initiatiefnemer verplichten we tot verantwoording over

het niveau van participatie, als informatie voor de gemeenteraad bij afweging.

Voor de vorm van financiële participatie zijn verschillende opties en combinaties van deze opties denkbaar, zoals:

Mee-profigiteren

- Educatie basisscholen (ontwikkelaar biedt educatieve faciliteiten over duurzame energie aan)
- Lokale bedrijven inschakelen (voor aanleg park kan ontwikkelaar gebruik maken van lokale bedrijven)
- Zonnepanelen doneren aan lokale club of organisatie (in de buurt van zonnepark)
- Collectieve inkoop (bij aanleg groot zonnepark biedt ontwikkelaar tegen gereduceerd tarief zonnepanelen voor daken aan inwoners aan)
- Postcoderoos (lokale energiecoöperatie biedt stroom aan inwoners via postcoderoos regeling)
- Gebiedsfonds (deel van de winst beschikbaar voor investeren in lokale voorzieningen, bv. dorpskern)

Mee-investeren

- Aandelen/obligaties uitgeven aan omwonenden en inwoners van de gemeente
- Aandelen/obligaties uitgeven aan derden buiten de gemeente

Mede-eigenaarschap

- Lokale energiecoöperatie (grond-eigenaar/exploitant en omgeving zijn samen eigenaar)

Verantwoordingsplicht

De initiatiefnemer dient bij de vergunning-aanvraag aantonen dat er een passend traject is geweest van communicatie en participatie. In het communicatie- en participatieverslag wordt door de initiatiefnemer weergegeven wat er is georganiseerd, wat de reacties waren van omwonenden en andere belanghebbenden en hoe de initiatiefnemer daarmee is omgegaan. De initiatiefnemer licht in het participatieverslag toe welk financieel bod is gedaan en hoe belanghebbenden op hebben gereageerd.

De gemeente legt verantwoording af door rapportage over de inspraak bij de besluitvorming over de omgevingsvergunning.

Leerplicht: ervaring opdoen als vast onderdeel van het proces

De ontwikkelingen in de energietransitie in het algemeen en zonneparken in het bijzonder staan niet stil. Zowel technisch, economisch, qua regelgeving als participatie. Voor de gemeente Apeldoorn is het essentieel te blijven leren. Te denken en te doen. Als gemeente hebben we deze houding aangenomen bij het leren van pilot-zonneparken. Het is ook de insteek bij het opstellen, het gebruik en op tijd actualiseren van dit kader. Het kader zetten we in bij het opstellen van het gemeentelijk omgevingsbeleid en regionale strategievorming. Eenzelfde houding verwachten we van initiatiefnemers en belanghebbenden.

Doorleren na de vergunningverlening van de pilot-zonneparken

Zonneparken zijn een recent fenomeen. Ze zijn al op korte termijn nodig om op tijd meters te maken met de energietransitie, maar er was nog maar weinig ervaring opgedaan. In het najaar van 2017 gaf het college van burgemeester en wethouders opdracht voor twee gelijktijdige sporen, namelijk aan de slag met een beperkt aantal pilot-initiatieven en daarvan lerend het opstellen van een afwegingskader voor latere initiatieven. Het werken met pilot-zonneparken bleek nuttig voor dit kader.

Verdere informatie over de opgedane lessen vindt u achterin bijgevoegd bij dit kader.

Ruimte voor innovatie

Waar mogelijk zijn we er als gemeente om steun en ruimte te bieden voor innovatie. Of het nu gaat om technisch slimmere zonneparken, combineren met andere functies of energiemaatregelen, bevorderen van biodiversiteit en bodemkwaliteit, een betere business-case, vormen van participatie etc. Initiatiefnemers en belanghebbenden vragen we hetzelfde te doen en bij te dragen.

Omgevingsvisie en Regionale Energiestrategie

In 2019-2020 komt er verandering in het gemeentelijke omgevingsbeleid. We werken in onze werkwijze toe naar de nieuwe Omgevingswet en er komt een nieuwe Omgevingsvisie 2030. De ruimtelijke vertaling van de energietransitie en de toekomst van het Apeldoornse buitengebied zijn daarbij belangrijke onderwerpen.

Daarbij maken we gebruik van de Regionale Energiestrategie 2020-2030 (RES) die in dezelfde periode in Cleantech regio tot stand

komt, als uitwerking van het nationale Klimaatakkoord.

Deze ontwikkeling willen we als gemeente graag doormaken met inbreng van bewoners en organisaties. Ook met hen die actief te maken hebben met zonneparkontwikkeling. Zo nodig leidt nieuw omgevingsbeleid van rijk, provincie en gemeente ook tot aanpassing en verbetering van dit kader.

Monitoring

De gemeente Apeldoorn monitort jaarlijks de voortgang van de energietransitie: het laatste inzicht in de mogelijkheden voor energiebesparing en -opwek, de gepleegde inzet binnen Apeldoorn en het tussentijdse resultaat. Initiatiefnemers en eigenaren van zonneparken nodigen we uit bij te dragen. Bijvoorbeeld in de monitoring van de bodemkwaliteit of het effect op biodiversiteit van een zonnepark.

Educatie

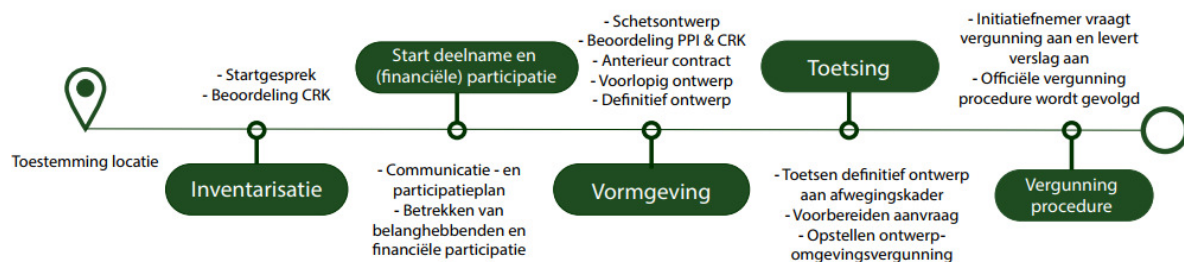
Uit ervaring elders blijkt dat een zonnepark een dankbare aanleiding is voor onderwijs op

het gebied van de klimaat, energie en techniek. Dit kan bevordert worden door het treffen van informatievoorzieningen op of aan het park, wandelroutes of educatie-activiteiten als onderdeel van het beheer. Het vergroot de maatschappelijke meerwaarde.

Stappenplan

Het proces van planvorming en afweging van elk zonnepark initiatief doorloopt eenzelfde stappenplan.

De initiatiefnemer meldt zich bij de gemeente als hij een zonnepark wil ontwikkelen. Voordat de procedure zoals hieronder weergegeven van start gaat, is het belangrijk dat de initiatiefnemer met de grondeigenaar overeen is gekomen dat de grond mag worden gebruikt voor een zonnepark. Daarnaast is de initiatiefnemer zich ervan bewust dat het betrekken van belanghebbenden vereist is bij de ontwikkeling van het zonnepark en dat omwonenden financieel kunnen profiteren.

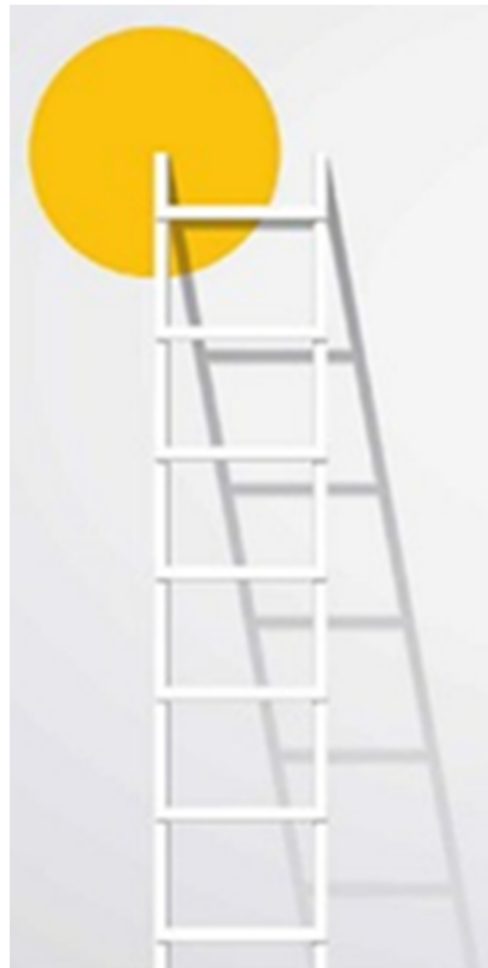
04 | Ontwerp en leefomgeving

Ons buitengebied is mooi en dat willen we graag zo houden. Het gaat om het karakter en beeldkwaliteit van het landschap, de cultuurhistorische waarde, de recreatie, etc. Voor alle ontwikkelingen in het landschap geldt dan ook dat een goede ruimtelijke inpassing verplicht is. Op welke manieren dat kan heeft de gemeente Apeldoorn beschreven in de zogenoemde Kookboeken: voor het landschap, de dorpen en de stad. De Apeldoornse ontwerp voorwaarden voor zonneparken bouwen daarop voort. Op drie schaalniveau's. Er zijn algemene principes en voorwaarden per landschapstype. Verder geven we aan waar ontwikkeling van zonneparken niet mogelijk is of juist kansrijk is. Voor het buitengebied van Apeldoorn in z'n geheel ontstaat zo een totaalbeeld.

Centraal uitgangspunt is aansluiting bij de leefomgeving

Zonneparken hebben invloed op het landschap. Voor de langere termijn is de energieopgave groot en mogelijk leidt dat op termijn tot een make-over van (een deel van) het landschap rondom steden. Een algemene ruimtelijke strategie of visie voor de lange termijn is er op dit moment nog niet. In het omgevingsbeleid van rijk, provincies en gemeente wordt daar de komende jaren aan gewerkt.

Uitgangspunt voor Apeldoornse zonneparken is het aansluiten en waar mogelijk bijdragen aan de leefomgeving zoals we die vandaag kennen.

Een zonneparken in het buitengebied een uiterste stap op de 'zonneladder'

Een veelgehoorde zorg is dat de energietransitie een onnodige wildgroei veroorzaakt van zonneparken in het buitengebied. Toepassing van het principe van de 'zonneladder' is dan een hulpmiddel. Landelijk wordt ten tijde van het opstellen van dit kader gewerkt aan nationaal beleid met daarin centraal dit ladderprincipe. Kortgezegd gaat het om een hiërarchie in het beoordelen en het verantwoorden van locatiekeuzes in de opwek van zonne-energie.

Opzet van de ladder

De zonneladder brengt hiërarchie aan in het beoordelen van de geschiktheid van locaties voor het winnen van zonne-energie. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in 4 soorten locaties:

1. Uitzonderingsgebieden;
2. Op daken;
3. Binnen bebouwd gebied;
4. In het landschap.

De gemeente Apeldoorn acht gebruik van de zonneladder voorwaardelijk voor een goede afweging. Zowel bij de afweging van elk afzonderlijk zonnepark, als bij de verantwoording op de gehele ontwikkeling van duurzame energie opwek.

Voor het waarmaken van de ambitie is in Apeldoorn op dit moment inzet aanvullend ook noodzakelijk op de bovenste trede van de ladder. Er is dus ook behoefte de komende jaren aan nieuwe initiatieven voor toevoeging van zonneparken in het buitengebied. Gezien de opgave uit het gemeentelijke uitvoeringsagenda energietransitie en de reeds lopende initiatieven nog voor ca 200 ha te realiseren nieuwe initiatieven vóór 2030. Zou monitoring toch tot ander conclusies leiden dan wordt dit kader daarop aangepast.

Stap 1: uitzonderingsgebieden

Binnen de gemeente Apeldoorn zijn enkele locaties aan te wijzen die zich om diverse redenen niet lenen voor de transformatie naar een zonnepark.

Landschappelijk waardevolle gebieden

Enken

Van cultuurhistorisch belang zijn de nu nog zichtbare enken. De enken zijn een belangrijk

onderdeel van het landbouw-systeem dat tot het eind van de negentiende eeuw in grote delen van Apeldoorn gemeengoed was. De bolle ligging van de enken als gevolg van het opbrengen van mest en plaggen is nog steeds herkenbaar en zichtbaar. Omwille van de beleving en afleesbaarheid van de historie van het gebied en de grote cultuurhistorische en landschappelijke waarde van enken is het onwenselijk om zonneparken op enken te realiseren. Deze gebieden worden daarom op voorhand uitgesloten.

Beekdalen

Het lager gelegen beekdal fungeert van oudsher als hooiland en weiland voor het vee. Tegenwoordig vervullen de beekdalen een belangrijke rol in de waterhuishouding van een gebied. De beekdalen zijn van een dusdanige hydrologische, landschappelijke en (vaak ook) ecologische waarde, dat het realiseren van zonneparken in beekdalen niet wenselijk is.

Bos en heide

Het streefbeeld bij dit in Apeldoorn veel voorkomende landschapstype is dat van een rijke afwisseling van bossen, heiden, zandverstuivingen, zandpaden en lanen, met scherpe bosranden en een aangesloten Veluwe zonder hekken. Dit streefbeeld is moeilijk te verenigen met zonneparken. Ook is het risico te groot dat het de Veluwe als toeristisch toplandschap aantast.

Gelders Natuur Netwerk (GNN)

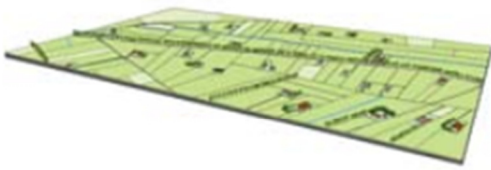
We eerbiedigen het beleid voor zonneparken van de provincie Gelderland, dat in het bijzonder gericht is op de bescherming van natuurwaarden. Verspreid door de provincie ligt het Gelders Natuur Netwerk. Deze natuurgebieden dienen conform de gestelde natuurdoelen in het Natuurbeheerplan te worden gerealiseerd. Zonneparken verhouden zich niet gemakkelijk tot deze natuurdoelen, daarom is realisatie hiervan binnen het GNN niet mogelijk.

Bebouwde kom van de dorpen

De gemeente Apeldoorn kent dertien dorpen. Zonneparken kunnen een grootschalig en bedrijfsmatig karakter hebben, wat haaks staat op het kleinschalige, dorpse karakter van deze kernen. Daarom worden zonneparken binnen de planologische komgrenzen van deze dorpen niet passend geacht. Voor de volledigheid wordt vermeld dat de stad Apeldoorn niet tot de uitzonderingsgebieden wordt gerekend.

Enkenlandschap

Beekdallandschap

Broeklanden

Bos en heide

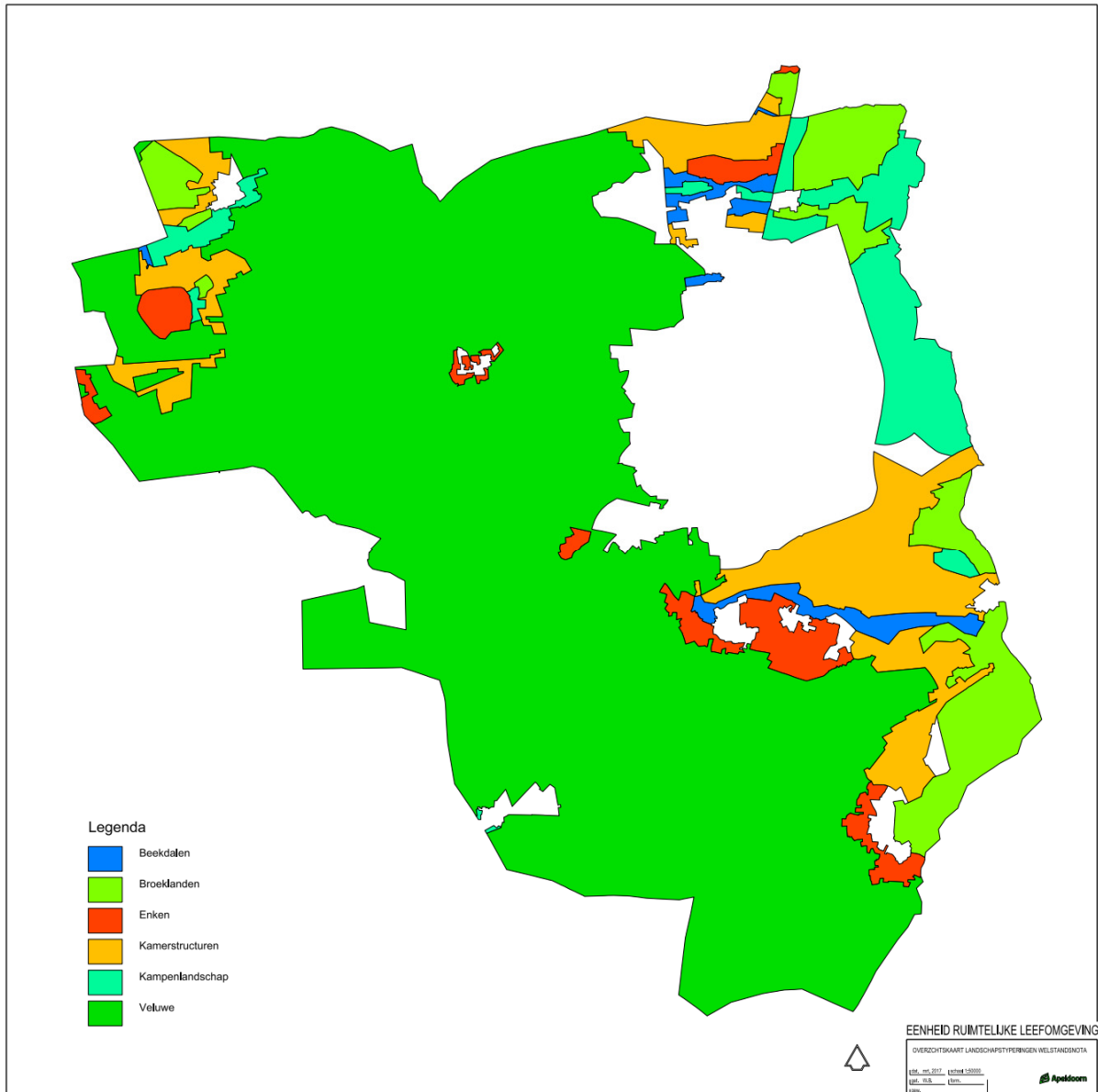
Kampenlandschap

Landgoederenlandschap

LANDSCHAPPEN APELDOORN KARAKTERISTIEK

Kamerstructuren

Landschappen in de gemeente Apeldoorn

Stap 2: op daken

Het opwekken van zonne-energie met gebouw gebonden installaties wordt zo veel mogelijk gestimuleerd. Het liefst in combinatie met energiebesparing. Hier gaat dan ook in eerste instantie de voorkeur naar uit. Ook als er binnen zonneparken opstallen zijn, verwachten we dat deze eerst worden benut.

De gemeente stimuleert op verschillende manieren de opwek van zonne-energie op daken, onder ander via de Taskforce zonne-energie; in opdracht van de gemeente werkt de omgevingsdienst Veluwe en IJssel samen met lokale organisaties voor verkenning naar mogelijkheden voor opwek van zonne-energie binnen Apeldoorn; daarnaast informeert de

taskforce Apeldoornse bedrijven en instellingen.

Stap 3: binnen bebouwd gebied

Wanneer voor het ingediende initiatief voor het opwekken van zonne-energie geen of onvoldoende geschikte ruimte beschikbaar is op gebouwen, heeft het de voorkeur om een zonnepark te realiseren op een locatie binnen bestaand stedelijk gebied.

Binnen het bebouwd gebied is ruimte voor grondgebonden zonnepanelen op braakliggende of niet langdurig in gebruik zijnde terreinen binnen de kern Apeldoorn en er is ruimte voor (niet grondgebonden) zonnepanelen als sprake is van multifunctioneel ruimtegebruik.

In de stad Apeldoorn kan gedacht worden aan leegstaande kavels op bedrijventerreinen, deels ontwikkelde bedrijventerreinen of onbenutte percelen elders in de stad die op korte tot middellange termijn geen invulling krijgen en daarmee geschikt kunnen zijn voor de opwekking van zonne-energie.

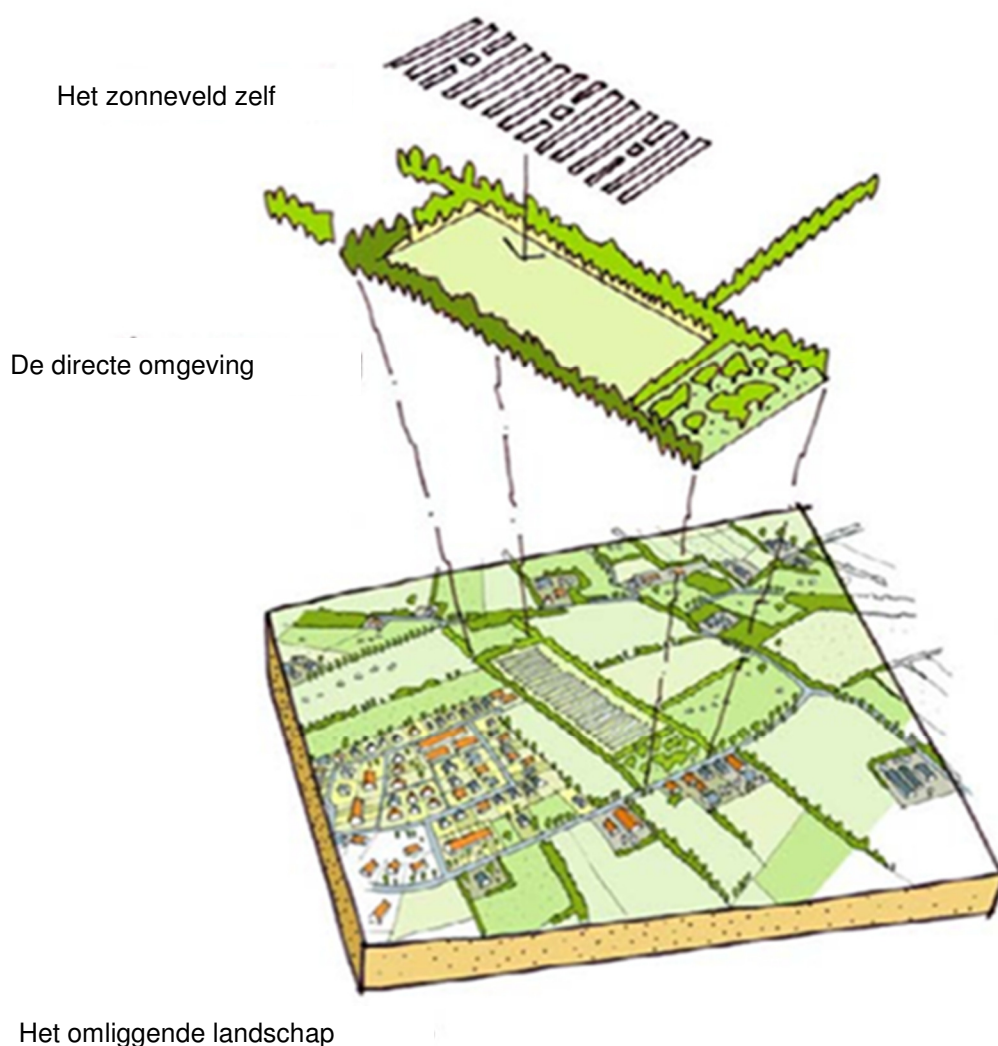
Een andere mogelijkheid binnen bebouwd gebied is inzetten op multifunctioneel gebruik. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld parkeerruimte in combinatie met overkappingen met zonnepanelen. Of het combineren van infrastructuur, zoals fietspaden, met zonnecellen.

Ook bij bovenstaande initiatieven gelden de procesvoorwaarden van dit kader. Er dient sprake te zijn van een zorgvuldige inpassing en passende vormgeving, wat binnen stedelijk gebied maatwerk is.

Stap 4: in het landschap

De gemeente Apeldoorn biedt ruimte voor de aanleg van zonneparken. Ook buiten de stad en dorpen in het landschap. Gezien de behoefte aan opwek door zonne-energie passend bij de energie-opgave zal de komende tijd de aanleg van zonneparken in het landschap nodig blijven, bovenop de inspanningen voor zonne-energie op daken en binnenstedelijk, tot 2030 zo'n 250 ha (zie ook hoofdstuk 2). Jaarlijks wordt gemonitord door de gemeente gemonitord hoeveel opwek en hectare aan zonneparken gerealiseerd en in ontwikkeling is. Deze informatie kunnen initiatiefnemers benutten bij hun ruimtelijke onderbouwing bij de procedure om te komen tot een omgevingsvergunning.

Voor alle nieuwe en grootschalige ontwikkelingen in het landschap geldt dat een goede ruimtelijke inpassing verplicht is. Daar gaat de volgende paragraaf over.

Ruimtelijke inpassing op drie schaalniveau's

Ieder gebied, ieder dorp en iedere plek heeft zijn eigen identiteit en kenmerken. Indien het zonneveld direct naast een bedrijventerrein en onder een hoogspanningslijnen ligt, dan is het verlies aan landschappelijke waarden beperkt. Indien het zonneveld direct naast een waardevol natuurgebied ligt of aan een recreatieve route, dan is het verlies aan landschappelijke waarden groter.

Verschillende typen landschappen en plekken vragen om verschillende ontwerp oplossingen. En de wensen van omwonenden zullen per project verschillen. Hoe groter de impact van een zonneveld, hoe meer maatregelen getroffen moeten worden om de balans te bereiken.

Bij ieder plan stellen we als voorwaarde dat inpassing plaats vindt op drie schaalniveaus:

Schaalniveau 1: Het omringende landschap

Op het landschapsniveau is het vooral relevant om de omvang van een zonneveld af te stemmen op de maat en schaal van het landschap. Het gaat daarbij om het vinden van het optimum op basis van het principe van 'schaal bij schaal'. Dit is afhankelijk van de aard van het omringende landschap. In principe komt dit erop neer dat een klein zonneveld bij een kleinschalig landschap past, terwijl in een grootschalig landschap ook een groter zonneveld mogelijk is. Daarbij zal het optimum voor het ene landschapstype weer anders uitpakken dan voor het andere. Dit vraagt om een nauwkeurige analyse en afweging. Om te kunnen beoordelen of een zonneveld al dan niet past in het landschap gaan we uit van de gebiedskenmerken, zoals beschreven in de Kookboeken.

Speciale aandacht als deelgebied verdient de Beekbergsebroek. Hiervoor is in 2018 door de gemeenteraad een gebiedsvisie vastgesteld, onder andere met de benoeming van een energie-etalage. De beekbergsebroek is in dit kader een focusgebied.

Schaalniveau 2: De directe omgeving

Op het niveau van de directe omgeving wordt duidelijk hoe het zonneveld zich in de aanwezige ruimtelijke structuur voegt. Vooral de rand (hek, haag of sloot) van het zonneveld is cruciaal. De aansluiting op een open landbouwperceel vraagt om een andere benadering dan de overgang naar een

woonbuurt. In alle gevallen gaat het om het vinden van een invulling die meerwaarde voor die plek oplevert. Het betrekken van direct omwonenden en lokale belangenorganisaties is hierbij waardevol. Met name bij zonneparken die aansluiten op een dorpsomgeving is het belangrijk om een groene rand te maken die het gezicht vormt en betekenis aan de plek geeft.

Schaalniveau 3: Het zonnepark zelf

Voor het zonneveld zelf zijn eventuele hekwerken, de hoogte en oriëntatie van de panelen, maar ook de ordening en vormgeving van de constructies, transformatorgebouwtjes en verdeelstations relevant. In grootschalige, open landschappen is vooral de hoogte van de zonnepanelen bepalend voor het aanzicht van zonneparken. Vanuit de directe nabijheid van een zonneveld zijn vooral de randen en het hekwerk beeldbepalend. Deze moeten zorgvuldig worden ontworpen. Verder vragen we initiatiefnemers waar mogelijk in te zetten op het maken van combinatie met andere functies.

Verder is op dit niveau de bescherming nodig van natuurwaarden, biodiversiteit en voldoende bodemkwaliteit, ook voor de mogelijke terugkeer van de agrarische functie na beëindiging van het zonnepark. Hiermee kan rekening worden gehouden met de inrichting, maar ook door het aanhouden van voldoende ruimte naast de (opstellingen van) zonnepanelen in het totale zonnepark.

Vertrekpunt voor het inrichtingsplan van een zonnepark is een netto-bruto verhouding:

- Maximaal 60% zonnepanelen (de opstellingen)
- Minimaal 40% overige ruimte, voor onderhoudspaden, landschappelijke inpassing, kansen voor biodiversiteit en voldoende behoud van bodemkwaliteit.

Afwijking is alleen mogelijk bij uitzondering, te motiveren door de initiatiefnemer en in samen met gemeente en belanghebbenden.

Een totaaloverzicht van alle ontwerp voorwaarden op de drie schaalniveaus en per deelgebied – waaronder de Beekbergsebroek - vindt u achterin dit kader.

Kansenkaart

De hiervoor genoemde uitgangspunten leiden tot een totaalbeeld voor de kansrijkheid van zonnepark initiatieven op de kaart van Apeldoorn.

Ter verduidelijking: gebieden zijn bewust grof ingetekend. Soms over bebouwde kom grenzen heen ook al zijn zonneparken bedoeld voor buiten de bebouwde kom. Detaillering vindt plaats per initiatief. De kaart geeft een eerste indruk van de kansrijkheid met slechts één kleur per gebied.

Groen: kansrijk, mits....

De gemeente denkt graag mee over het verwezenlijken van uw plan en een goede inpassing in de omgeving. Ook om tot oplossing te komen voor mogelijke knelpunten. Want het landschappelijk en maatschappelijke inpassen in de omgeving vereist altijd aandacht.

Aanvragen voor zonneparken worden altijd apart getoetst. Een vergunning vergt een raadsbesluit en er zijn mogelijkheden voor inspraak, bezwaar en beroep. Het dus niet zo dat een aanvraag voor een zonnepark op een groene locatie per definitie wordt toegewezen.

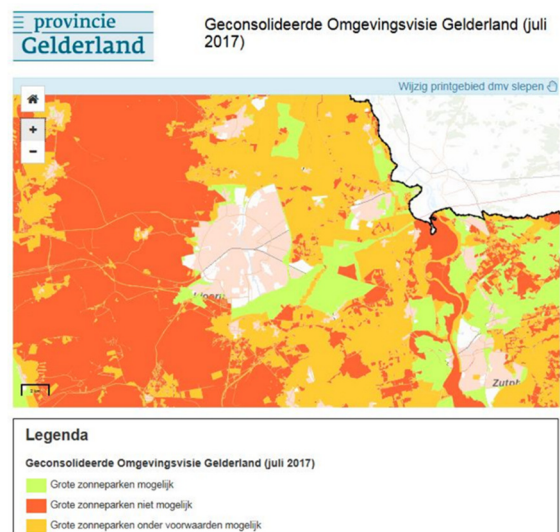
Rood: niet kansrijk, tenzij

Dit betekent dat de gemeente kansrijkheid erg laag inschat. Het gebied is landschappelijk zo waardevol, dat een zonnepark onwenselijk is. Maar is niet zo dat per definitie nooit tot een zonnepark kan komen. Wellicht zijn er nieuwe technieken, compensatiemogelijkheden of

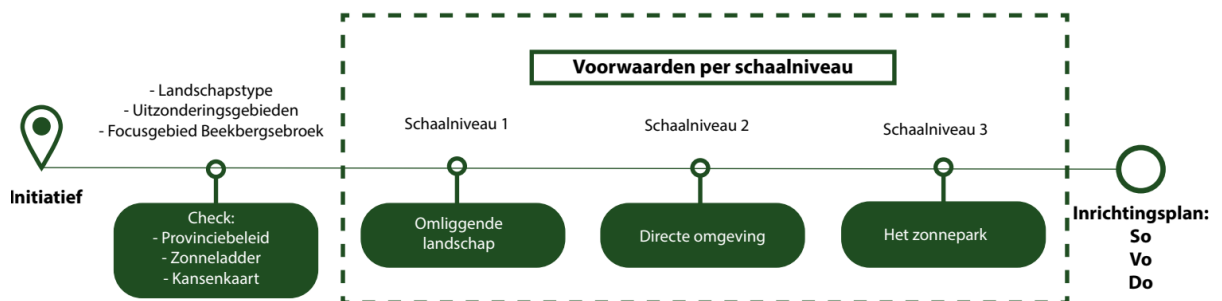
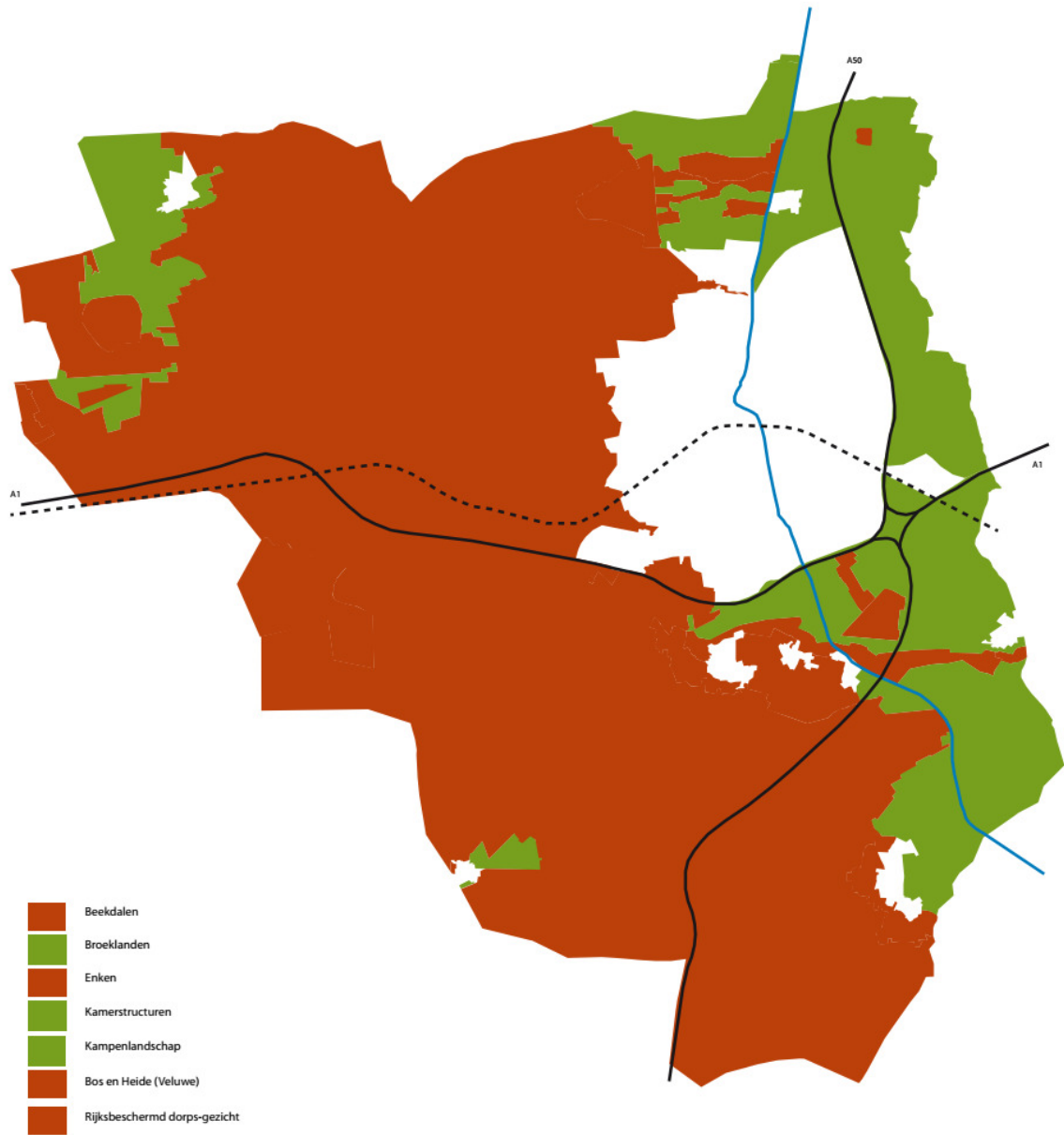
andere oplossingen die bij het maken van het kader nog niet te voorzien waren.

Verhouding tot het provinciebeleid

De kaart op de volgende pagina laat de kansrijkheid zien vanuit het gemeentelijk afwegingskader. Ook de provincie Gelderland stelt locatie eisen en voorwaarden aan zonneparken, met name vanuit natuurwaarden. Uiteraard dient bij Apeldoornse zonneparken ook voldaan te worden aan het provinciale omgevingsbeleid daarvoor. Meer informatie hierover is als bijlage opgenomen.

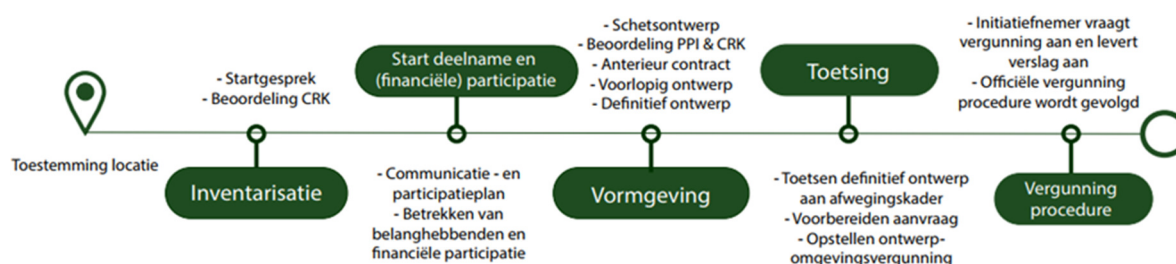
Nadere informatie voor afweging

Wilt u actief verder met een zonnepark-initiatief in Apeldoorn? Of heeft u als belanghebbende direct te maken met initiatieven? Dan is de verdere informatie relevant. In meer detail is er uitleg over de toepassing van de zonneladder, het proces en de voorwaarden voor ontwerp per deelgebieden.

Proces: stappenplan in detail

Ontwerp: voorwaarden per deelgebied

Proces: stappenplan

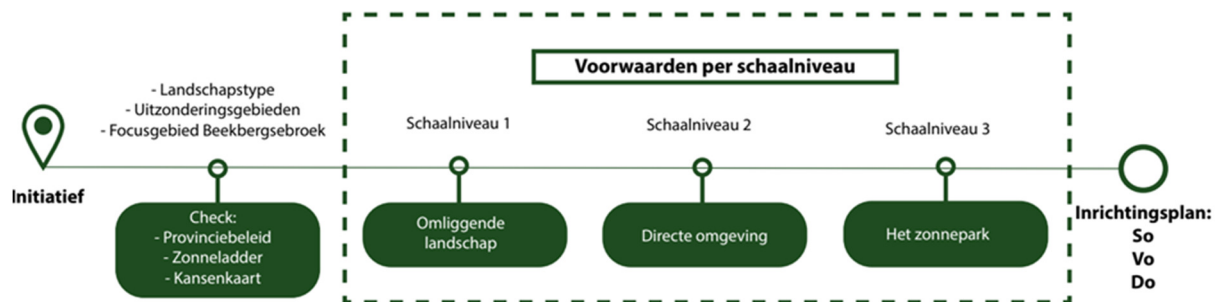
Fase	Wie en wat	Wanneer Tijdschatting/periode waarin de activiteiten moeten plaatsvinden.
Inventarisatie	<p>Startgesprek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toelichten van het initiatief door initiatiefnemer • Verkennen haalbaarheid (locatie, rendement, participatie) • Toelichting planning en omgevingsvergunning door gemeente. • Toelichting aanbevelingen landschap, directe omgeving en zonnepark zelf door gemeente. <p>De aanbevelingen voor het zonnepark worden beoordeeld door de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (CRK).</p>	4 weken nadat initiatiefnemer het plan heeft gemeld.
Deelname en financiële participatie	<p>Initiatiefnemer maakt een communicatie- en participatieplan. Gemeente beoordeelt het plan.</p> <p>Belanghebbenden worden betrokken bij het ontwerp en initiatiefnemer biedt financiële participatie aan.</p> <p>De initiatiefnemer betreft de belanghebbenden bij de volgende stappen.</p>	2 weken na het startgesprek
Vormgeving	<p>De initiatiefnemer maakt in drie fasen een inpassings- en inrichtingsplan.</p> <p>Initiatiefnemer maakt een schetsontwerp* op basis van de aanbevelingen van de gemeente. Gemeente geeft feedback en denkt mee.</p> <p>Beoordeling kansrijkheid initiatief (financieel, ruimtelijk en maatschappelijk) door projectgroep planinitiatieven (PPI).</p> <p>Beoordeling van het schetsontwerp door Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (CRK)</p>	4 maanden

	<p>Na het schetsontwerp wordt een anterieur contract getekend.</p> <p>Initiatiefnemer past het schetsontwerp aan en maakt een voorlopig ontwerp. Gemeente beoordeelt of het ontwerp voldoet aan de kaders en denkt mee over verbeterpunten.</p> <p>Initiatiefnemer past het voorlopig ontwerp aan en maakt een definitief ontwerp.</p>	
Toetsing	<p>Het definitief ontwerp wordt getoetst aan het afwegingskader en voorbereiding aanvraag</p> <p>Opstellen ontwerp-omgevingsvergunning en ruimtelijke onderbouwing</p>	2 maanden
Vergunning procedure	<p>Initiatiefnemer vraagt vergunning aan en voegt communicatie- en participatieverslag bij.</p> <p>Raadsvoorstel ontwerp-vvgb</p> <p>Raadsbesluit ontwerp-vvgb</p> <p>Ontwerp-omgevingsvergunning ter inzage</p> <p>Geen zienswijzen: collegebesluit omgevingsvergunning zonnepark</p> <p>Zienswijzen verwerken</p> <p>Raadsvoorstel definitieve vvgb</p> <p>Raadsbesluit definitieve vvgb</p> <p>Collegebesluit omgevingsvergunning zonnepark</p> <p>Bezwaar en beroep collegebesluit</p>	6 maanden

* De gemeente heeft richtlijnen opgesteld over het schetsontwerp, voorlopig ontwerp en definitief ontwerp. Dit wordt gedeeld bij het startgesprek.

Ontwerp: voorwaarden per schaalniveau en deelgebied

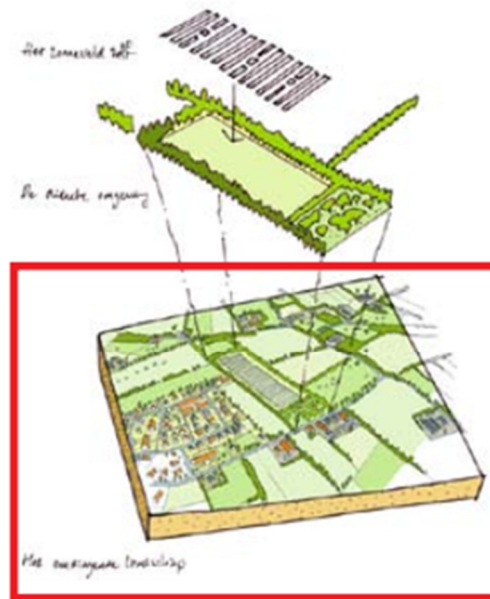
In dit overzicht vindt u de gemeentelijke ontwerpvoorwaarden die bijdragen aan een goede balans tussen de impact van het zonnenveld op zijn omgeving en de landschappelijke, ecologische en maatschappelijke meerwaarde.

schaalniveau 1: het omliggende landschap

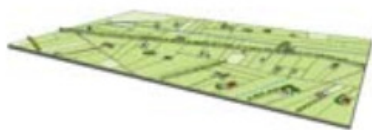
- Stem de omvang van het zonneveld af op de schaal van het landschap.
- Laat het ontwerp van het zonneveld aansluiten bij het landschap en de gebiedskenmerken (bijvoorbeeld de kavelrichting).
- Houd rekening met (doorgaande) structuren en patronen in het landschap. Doe hier geen afbreuk aan door de situering van het zonneveld. Zorg dat het zonneveld goed aansluit bij de belangrijke ruimtelijke structuren.
- Kies een eenvoudige hoofdvorm voor het zonneveld (in een kleinschalig landschap kan een groot veld bestaan uit meerdere kleinere velden).
- Versterk de recreatieve kwaliteit door aanleg van wandel- of fietspaden. Of door het openstellen van schouwpaden langs het zonneveld. In het geval van een groot veld, eventueel 'doorsteken' mogelijk maken.
- Investeer ook buiten het zonneveld in ruimtelijke kwaliteit (op basis van de gebiedskenmerken).
- Laat de inrichting van het zonneveld aansluiten bij de lokale economie, cultuur en identiteit (nietfysieke karakteristieken). Denk daarbij aan uitingen van kunst,

inzet van lokale arbeidskrachten en/of vrijwilligers.

In een kleinschalig landschap kan een groter veld uit meerdere kleine velden bestaan

Broeklanden

Streefbeeld

- weids en open

Voorwaarden

- open houden van de broeklanden
- lage opstelling van panelen (max 1m hoog)
- contrast tussen de openheid van de broeklanden en de hoger gelegen gebieden aan de rand versterken
- behouden van de duisternis van het buitengebied
- geen hekwerken en verlichting
- geen hoogopgaande afschermbepanting

Bos en heide

Streefbeeld

- afwisseling bossen, heiden, zandverstuivingen, zandpaden, lanen
- aaneengesloten Veluwe zonder hekken
- scherpe bosrand

Voorwaarden

- versterking toeristisch toplandschap van de Veluwe vraagt om een extra inspanningsverplichting voor de inpassing. Dit is altijd maatwerk.
- open houden van open plekken
- maximale hoogte panelen 1m
- niet zichtbaar vanuit openbare routes
- geen beperkingen voor migratie van soorten
- behouden van onverharde wegen
- noodzakelijke hekwerken aan het zicht onttrekken
- geen verlichting

Kampenlandschap

Streefbeeld

- afwisselend kleinschalig gebied met bossen, lanen, houtwallen en open kampen (enken)

voorwaarden

- versterking toeristisch toplandschap van de Veluwe vraagt om een extra inspanningsverplichting voor de inpassing. Dit is altijd maatwerk.
- open houden van de kampen (enken)
- toevoegen nieuwe houtwallen/singels minmale breedte 10m
- behouden en herstellen van de historische beplantingsstructuur van lanen en houtwallen
- behouden van onverharde en halfverharde wegen
- geen verlichting

Landgoederenlandschap

Streefbeeld

- afwisselend landschap van bossen, robuuste groenstructuren, open velden en lanen

Voorwaarden

- versterking toeristisch toplandschap van de Veluwe vraagt om een extra inspanningsverplichting voor de inpassing. Dit is altijd maatwerk.
- Zonneveld gebruiken om landschappelijke, ecologische en recreatieve verbinding vorm te geven
- architectonische eenheid van het zonneveld en de robuuste groenstructuren maken.
- opgave moet bijdragen aan extra groenstructuren in de omgeving van het zonneveld
- geen verlichting

Kamerstructuren

Streefbeeld

- beplante wegen
- hier en daar beplante kavelgrenzen
- zonneveld in de groene 'kamers'

Voorwaarden

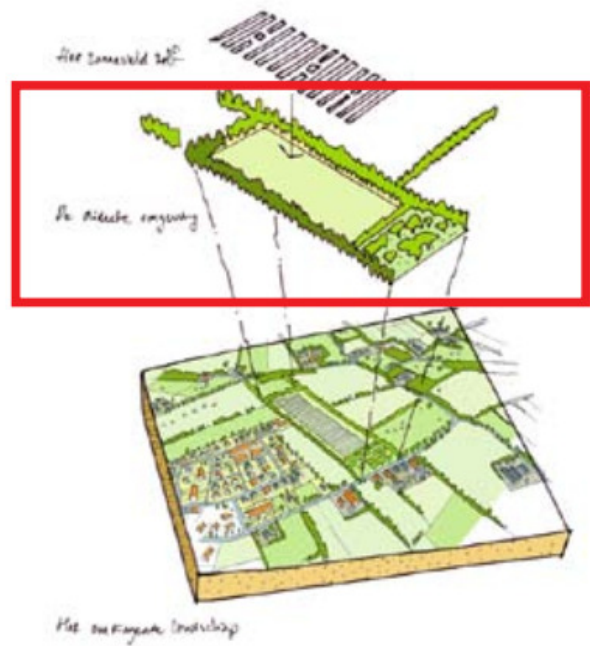
- versterken en ontwikkelen van een kamerstructuur van weg- en kavelgrensbeplantingen
- Zonneveld koppelen aan de groenstructuren van de 'kamers'
- behouden van onverharde en halfverharde wegen
- toevoegen nieuwe houtwallen/singels minmale breedte 10m
- geen verlichting

LANDSCHAP
STREEFBELD
OPGAVEN

Schaalniveau 2: De directe omgeving

- Streef naar een passende zichtbaarheid van het zonneveld in het landschap.
- Beschouw kleine zonnevelden bij kernen als een nieuwe 'dorpsfunctie', vergelijkbaar met een begraafplaats, voetbalveld of volkstuintjes. Een groene omlijsting die betekenis heeft voor het dorp is relevant.
- Neem de ruimte om het zonneveld een 'adres' en entree, en daarmee een gezicht naar buiten, te geven. Dit is onderdeel van de groene rand en de overgang van de buitenwereld naar het zonneveld. Plaats bijvoorbeeld een informatiepaneel met QR-code of een (eenvoudige) verhoging die uitzicht geeft over het zonneveld.
- Werk samen met basisscholen, MBO-, HBO- of WO-opleidingen. Denk aan het ontvangen van excursies, meewerken aan stageplekken en het terrein ter beschikking stellen voor onderzoek.

Het zonneveld krijgt betekenis door de speeltuin in de groene rand.....

..... of door een moestuin voor een school.

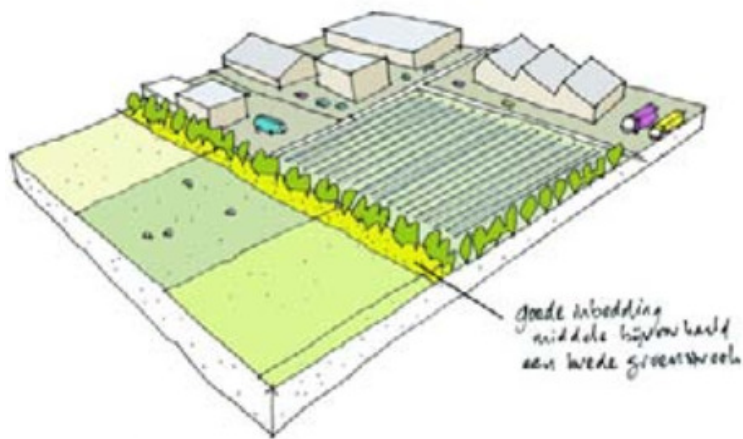
Werk samen met opleidingen, denk aan onderzoek

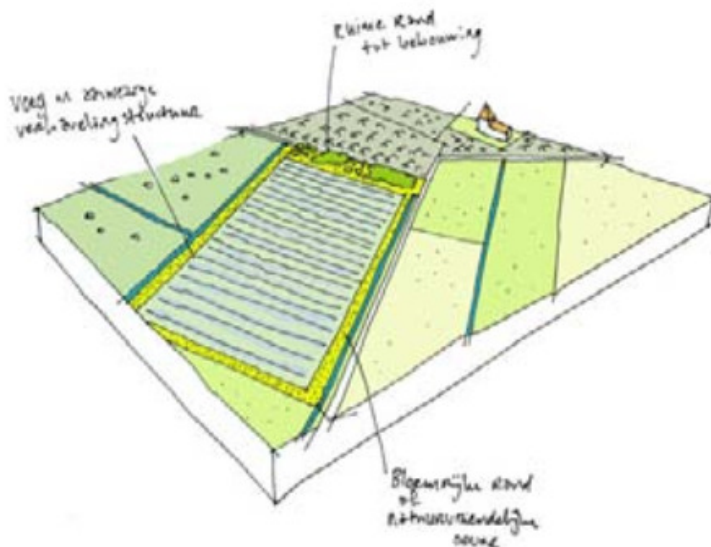
Nieuwe ommetjes voor bewoners

Een kleinschalig zonneveld in de nabijheid van een dorp kan gezien worden als een nieuwe dorpsfunctie vergelijkbaar met een begraafplaats, voetbalveld of moestuinen. Een groene rand met bijvoorbeeld een bomenrij, haag of houtwal zijn daarbij relevant.

Bedrijven hebben vaak een grote energievraag, waarin een zonneveld mogelijk kan voorzien. Daarnaast sluiten zonnenvelden wat betreft uitstraling en schaal aan op bedrijventerreinen. Een combinatie ligt voor de hand, maar zorg voor een goede inpassing in het landschap, bijvoorbeeld door een brede groenstrook.

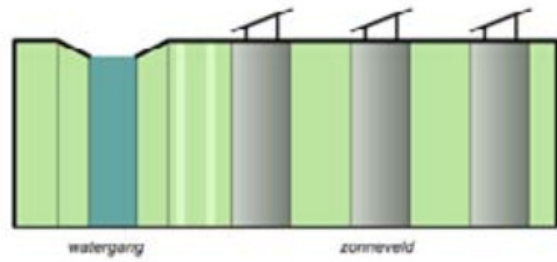
Een groter zonneveld vraagt om voldoende ruimte tot de bebouwing. Deze ruimte kan bijvoorbeeld ingericht worden als boomgaard of dorpsweide. De overgang naar het open agrarische landschap vraagt om een rand zonder opgaande beplanting. Denk daarbij aan een bloemrijke akkerrand of een watergang met natuurvriendelijke oevers.

Maak randen met kwaliteit

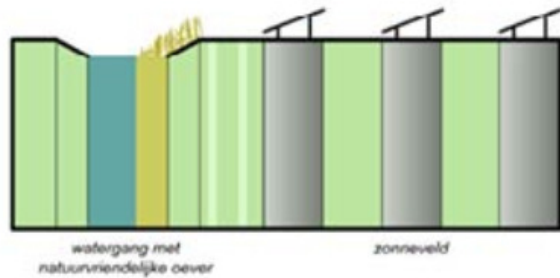
- Houd voldoende afstand tot functies zoals bebouwing, tuinen en infrastructuur.
- Reserveer ruimte voor het maken van kwalitatief goede randen: een bij de omgeving passende, eenduidige, groene rand.
- In open landschappen is het vanuit ruimtelijke kwaliteit wenselijk om geen hekwerken te plaatsen. In die gevallen kan een landschappelijke afscheiding een oplossing bieden. Denk bijvoorbeeld aan een watergang van voldoende breedte en diepte. Onderzoek of actief camerabeheer of tijdelijke beveiliging van het veld ten tijde van vorst voldoende is als beveiliging, zodat het plaatsen van een hekwerk niet nodig is.

Bijvoorbeeld een rand met een watergang in een broekland....

- Houd voldoende vrije ruimte vanaf de insteek van de watergang tot de panelen (of het hek) i.v.m. beheer van de watergang en het zonneveld

Een watergang als erfafscheiding in plaats van een hekwerk....

.... indien mogelijk met een natuurvriendelijke oever

Een watergang als erfafscheiding in plaats van een hekwerk....

.... indien mogelijk met een natuurvriendelijke oever

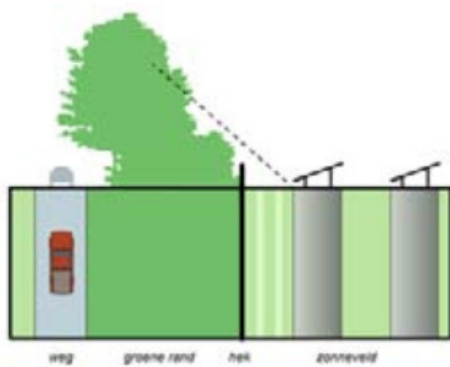

Bloemrijke, groene rand rondom

...of met een haag/houtsingel in bv een kampenlandschap...

- Maak alleen een haag of houtsingel rondom wanneer dit de bestaande groenstructuur en/of het landschapstype versterkt: liever geen hagen en singels in open landschappen.
- Plant alleen gebiedseigen soorten.
- Plant de haag of de houtsingel zodanig, dat een eventueel hek uit het zicht komt te liggen.
- Houd voldoende vrije ruimte i.v.m. beheer van de beplanting en het zonneveld.
- Houd rekening met schaduwwerking van opgaand groen rondom zonnevelden.

Een houtsingel als rand met daarachter of erin het hekkwerk....

Zonneveld achter houtwal

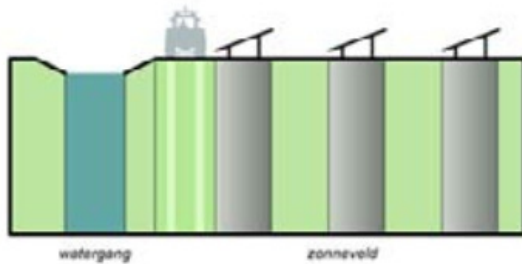

Lokale kunstenaars kunnen bijdragen aan de identiteit van een zonneveld

Schaalniveau 3: Het zonneveld zelf

Eenvoudige hekwerken en poorten

- Plaats het hekwerk dichtbij de panelen, want dan valt het hekwerk minder op. Houd wel rekening met onderhoud en de bijhorende benodigde vrije ruimte, ca 4 meter. Wanneer de ruimte tussen het hek en de panelen groot is, zie je vooral het hekwerk.
- Plaats het hekwerk op voldoende afstand van wegen, fiets- en wandelpaden voor een vriendelijkere uitstraling.
- Plaats het hekwerk in logische rechte lijnen.
- Maak het hekwerk zo transparant mogelijk (bv wildraster) en gebruik geen prikkeldraad.
- Kies een eenvoudig en eenduidig hekwerk (eenduidig in vorm, kleur, materiaal, hoogte) en bij voorkeur in een donkere kleurstelling.
- Plaats de toegangspoort in lijn met het hekwerk en op een logische, goed bereikbare plek.
- Houd de poort simpel en sluit wat betreft vorm, kleur, materiaal en hoogte aan bij het hekwerk.
- Zorg ervoor dat het hekwerk geen barrière is voor dieren, bijvoorbeeld door onder het hekwerk ruimte te houden of faunapassages te plaatsen.

Alleen een watergang

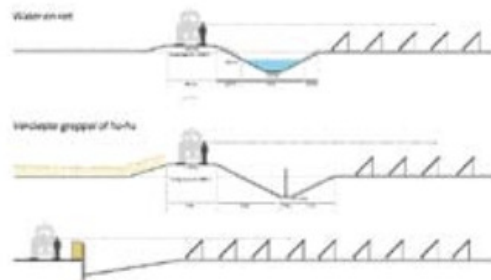
Plaats het hekwerk dicht op de panelen en houd het eenvoudig en eenduidig

De ideale omgeving

Het zonnepaneel landschap

Houd voldoende afstand tussen de weg en het hekwerk

hekwerk in beplanting

Logische opstelling panelen

- Zowel zuid- als oost-west georiënteerde opstellingen van panelen zijn denkbaar, mits deze zich logisch voegen op de locatie en in de omgeving. Speciale aandacht verdient de gevolgen voor de bodemkwaliteit (voldoende toetreding van licht en neerslag), bij een oost-west opstelling bijvoorbeeld door afstand in de 'nok' tussen de rijen panelen.
- Stem de hoogte van de panelen af op het landschapstype en de inrichting van de rand.
- Vermijd het zicht op de achterkant van de panelen vanuit de openbare weg. Denk bijvoorbeeld aan het plaatsen van groen of aan het draaien van de laatste rij panelen die weliswaar minder opbrengt, maar wel het zicht op achterkanten voorkomt.
- 'Vul kavels uit' tot de randen, zodat er geen lege hoeken ontstaan. Oftewel, maak heldere randen naar de buitenkant en los rafelranden op aan de binnenzijde. Denk aan spiegeling, kleur van panelen en frame. De voorkeur gaat uit naar een niet-spiegelende en terughoudende kleur van panelen en frames.

terughoudende kleur van paneel en frame

Voorkom zicht op achterkanten

...een zuid opstelling

Beperk de hoogte van de panelen, zodat je er overheen kunt kijken...

...en niet er tegen aan behalve als dat juist past in de omgeving. Bijvoorbeeld in een industriële omgeving.

Eenvoudige transformator- en bijgebouwen

- Minimaliseer de ruimtelijke impact van de transformator- en bijgebouwen. Maak deze zo compact mogelijk.
- Gebruik bij voorkeur dezelfde terughoudende kleurstelling als de hekwerken en poorten.
- Integreer deze functionele gebouwtjes in het ontwerp en in lijn met het zonneveld, zodat ze minder zichtbaar zijn.
- Plaats de transformatoren en verdeelstations zo veel mogelijk volgens een helder ruimtelijk principe (ofwel op visueel logische plekken).
- Houd bij plaatsing rekening met het geluid van de transformatoren. Plaats deze niet te dicht op bebouwing of andere functies waar verstoring op kan treden.
- Stel functionaliteit voorop: geen toeters en bellen, een ingehouden vormtaal en materiaalkeuze.

Eenvoudig, functioneel en terughoudend vormgegeven...

Bijdragen aan een duurzame energiehuishouding

- Bied omwonenden en overige belangstellenden uit de gemeente de mogelijkheid om (financieel) te participeren, zodat meer mensen zelfstandig in hun energie kunnen voorzien.

Beter benutten van ruimte, bestaande bebouwing en infrastructuur

- Zet in op meervoudig ruimtegebruik. Functies die gecombineerd kunnen worden met zonnepanelen zijn bijvoorbeeld:
  - commercieel houden van schapen (dus niet alleen voor maaibeheer) of vrije uitloop kippen
  - natuurontwikkeling
  - recreatie. Maak het zonneveld bijvoorbeeld toegankelijk door park of speelvoorziening, zoals een zonne-doolhof.
- Benut het bestaande elektriciteitsnet optimaal door het zonneveld dichtbij een aansluitpunt op het bestaande net te lokaliseren.
- Belast het elektriciteitsnet minimaal door de opwekking van elektriciteit dicht bij de afnemers van elektriciteit te brengen. Denk bijvoorbeeld aan oplaadpunten voor elektrisch vervoer dicht bij zonnevelden.

(Financiële) participatie van omwonenden

De transformatoren logisch plaatsen in het zonneveld...

Een oplaadpunt voor e-bikes bij een zonneveld

Bijdragen aan natuur en biodiversiteit

- Vergroot de biodiversiteit, bijvoorbeeld door het maken van ecologische oevers langs watergangen.
- Maak gebruik van de ontoegankelijkheid van zonnevelden door deze te combineren met natuurfuncties die gebaat zijn bij ontoegankelijkheid. Hierbij kun je denken aan passages en routes voor dassen of het plaatsen van bijenkasten.

Bijdragen aan een klimaatbestendig Apeldoorn

- Onderzoek samen met het waterschap of er een 'water-opgave' is in het gebied waaraan een bijdrage geleverd kan worden. Denk bijvoorbeeld aan het vasthouden van water in bij droogte of in natte tijden overtollig water opslaan op terrein of langs de randen van (extra brede) watergangen.
- Er zijn landbouwpercelen waar het grondwaterpeil wordt opgezet om verdroging van de naastgelegen natuur te voorkomen. Indien de natuur en de beleving van het landschap het kunnen verdragen, dan kan een zonneveld op die agrarisch minder efficiënte percelen een overweging zijn.

Sluiten van kringlopen, ofwel: toegroeien naar een circulaire economie

- Zorg ervoor dat zonnepanelen en overige materialen gerecycled kunnen worden.
- Maak gebruik van gerecyclede materialen. Hergebruik van maaisel.
- Maak een goed beëindigingplan met oog voor het behoud van waardevolle elementen, zoals een houtwal die is aangeplant.

Ecologische oevers langs zij

Na beëindiging blijven paden liggen

Een impressie van een zonneveld in combinatie met waterberging

Samenwerken met omwonenden en belanghebbenden essentieel

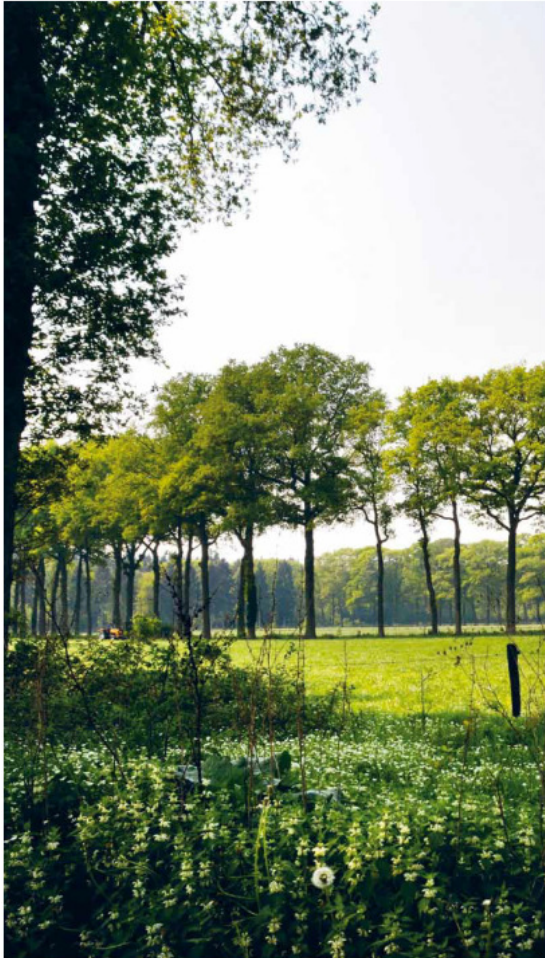
landschap kunnen met voorwaarden zonnevelden worden ingepast. Aandacht verdient de kanaalzone: aan de westzijde wordt het gebied begrensd door het Apeldoornskanaal. Een robuuste

groenstructuur met belangrijke cultuur-historische waarden en recreatief gebruik. Deze waarden verdienen bescherming door een goede inpassing bij initiatieven tot zonneparken.

Een bijzondere zone in de Beekbergsebroek is de energie-etalage. Juist hier kan de stad en Cleantech Regio op een zichtbare manier werk maken van verschillende vormen van lokale schone energievoorziening. Door de verhoogde ligging van de A1 is het naastgelegen gebied een daadwerkelijke etalage waar verschillende initiatieven op het gebied van energie en duurzaamheid een zichtbare plek kunnen krijgen, als volwaardig onderdeel van de 'voortuin' van Apeldoorn.

Omdat zonnevelden moeten bijdragen aan de verdere doorontwikkeling van het landschappelijke kader van de gebiedsontwikkeling Beekbergerse Broek is er een ontwikkelstrategie en coördinatie nodig. Het is immers niet wenselijk dat, gezien de doelstellingen die geformuleerd zijn in de Ontwikkelvisie, er een wildgroei aan zonnevelden gaat ontstaan dat zonder samenhang wordt ontwikkeld. Een ontwikkelvisie die samen met partijen die belangstelling hebben, de gebiedsbewoners en de gemeente kan worden opgesteld.

Kleinschalig agrarisch landschap

Streefbeeld

Het gebied dat als kleinschalig agrarisch landschap wordt aangeduid zoekt vooral aansluiting bij het landschap zoals dat er al is: agrarisch maar zichtbaar kleinschalig en divers. Het gaat hier vooral om versterken van die diversiteit, het weer verder aankleden van dat landschap, aansluitend bij lokale initiatieven. Substantiële ingrepen zijn hier niet wenselijk. Om te voorkomen dat het gebied te veel verdicht moet de onderlinge afstand tussen initiatieven minimaal 200m zijn. Uitzondering hierop zijn die delen die binnen de energie-etalage liggen. Wel kan het multifunctioneler. Mooi zou het zijn als er meer "public footpaths" zouden komen (onze klompenpaden), elzensingels weer op meerder plaatsen de percelen zouden omzomen.

Voorwaarden

- zie bij kamerstructuren. De energie-etalage maakt onderdeel uit van dit landschapstype.

- kleinschalige functies gericht op landelijk wonen, agrarisch gebruik, recreatief medegebruik of
- een geringe verkeersaantrekkende werking
- een beperkte milieubelasting rekening houdend met naburige percelen
- aanvullende kleinschalige bebouwing of verharding mogelijk ter ondersteuning van de functie
- bijdrage aan landschapsversterking
- realiseren van ommetjes om stad en land verbinden
- ontwikkelingen aansluiten op de oude ontginningslijnen.
- Veldweg/Traandijk bieden heldere ontsluiting en mogelijkheid voor samenhangende ruimtelijke ontwikkeling.

Recreatielandschap

Streefbeeld

Het gebied direct ten zuiden van de A1 en aansluitend aan de kanaalzone is het gebied waar vanuit recreatie de grootste mogelijkheden en kansen liggen. In dit gebied moeten de inspanningen gericht zijn op het vergroten en verbeteren van de recreatieve mogelijkheden die passen bij de ambities van Apeldoorn ten aanzien van het toeristisch toplandschap en stedelijk uitloopgebied voor Apeldoorn. Gezien de schaal en bij aanleg van een zonneveld meer wordt gevraagd aan landschappelijke inpassing. Om te voorkomen dat het gebied te veel verdicht moet de onderlinge afstand tussen initiatieven minimaal 200m zijn.

voorwaarden

- zie bij kamerstructuren. De energie-etalage maakt onderdeel uit van dit landschapstype.
- Functies gericht op lokaal en eventueel bovenlokale duurzame energieproductie
- een beperkte milieubelasting rekening houdend met naburige percelen
- aanvullende kleinschalige bebouwing of verharding mogelijk ter ondersteuning van de functie
- bijdrage aan landschapsversterking
- realiseren van ommetjes om stad en land verbinden
- ontwikkelingen aansluiten op de oude ontginningslijnen.

- Veldweg/Traandijk bieden heldere ontsluiting en mogelijkheid voor samenhangende ruimtelijke ontwikkeling

Energie-Etalage

Streefbeeld

De gebiedsopgave Stedelijk Netwerk Stedendriehoek heeft tot doel het versterken van de economische kracht en het vestigingsklimaat van de regio, onder de noemer Cleantech. Dat staat voor de ambitie te komen tot een energieneutrale en duurzame economie en samenleving. In het gebied van de Beekbergsebroek kan Apeldoorn op een zichtbare manier werk maken van de lokale schone energievoorziening. Door de verhoogde ligging van de A1 is het naastgelegen gebied een daadwerkelijke etalage waar initiatieven op het gebied van energie en duurzaamheid een zichtbare plek kunnen krijgen, als

volwaardig onderdeel van de 'voortuin' van Apeldoorn.

Voorwaarden

- Zie bij kamerstructuren. De energie-etalage maakt onderdeel uit van dit landschapstype.
- Zichtbaarheid: functies die substantieel bijdragen aan de energiebehoefte van de stad en regio, maken de 'Cleantech-regio' daarmee zichtbaar; energieproductie zichtbaar vanaf snelweg, oost west oriëntatie snelweg.
- een geringe verkeersaantrekkende werking
- bij milieubelasting rekeningen houden met gebied zelf en De Maten
- kleinschalige bebouwing mogelijk ter ondersteuning van de energiefunctie

Bijlagen

Lessen uit de pilot-zonneparken

Dit kader is onder andere gebaseerd op de ervaringen die binnen de gemeente Apeldoorn zijn opgedaan met het vergunningstraject voor een selectie pilotlocaties in 2018-2019.

De aanvragen voor zonneparken die voor 1 november 2017 bekend waren bij de gemeente Apeldoorn zijn benoemd als pilot. Deze negen initiatieven zijn vanaf dat moment begeleid. Het pilottraject heeft uiteindelijk voor vier locaties geleid tot vergunningverlening, nog voor sluitingsdatum van SDE-subsidieaanvraag eind maart 2019. Indien deze zonneparken ontwikkeld zijn leveren ze in totaal voor ruim 12.000 huishoudens elektriciteit.

	hectare	MWp	huishoudens
Beemte Broekland	28	25	6400
Wenumseveld	20	15,5	4200
Ijsseldijk	4,2	4,35	1000
Brinkenweg	4,5	2,5	700
	56,7	47,35	12300

De andere pilot-initiatieven zijn om uiteenlopende redenen gestaakt, of kunnen na nader onderzoek of aanpassing alsnog in procedure gaan. Vanaf vaststelling is dat onder de voorwaarden van dit kader.

De pilot zonneparken is geëvalueerd. Er is gekeken wat omwonenden vinden van zonneparken, met behulp van de participatieverslagen, zienswijzen, brieven van dorpsraden en raadsvergaderingen. Ook zijn gesprekken gevoerd met de commissie ruimtelijke kwaliteit, een aantal initiatiefnemers en betrokken ambtenaren. Uit deze evaluatie volgen onderstaande lessen.

Een strakke procesregie betekent snelheid, zorgvuldigheid en duidelijkheid

De strakke procesregie van de gemeente heeft gezorgd voor een snel proces met resultaat. Het was een intensief proces voor initiatiefnemers en gemeente. In korte tijd moest de initiatiefnemer meerdere ontwerpen maken voor inrichting en inpassing van het zonnepark. De gemeente gaf voordat de initiatiefnemer ging ontwerpen aanbevelingen mee. Na ieder ontwerp gaf de gemeente feedback en dacht mee hoe het zonnepark landschappelijk beter kon worden ingepast.

Daarnaast is ieder ontwerp meerdere keren besproken door de projectgroep planinitiatieven (PPI) en de commissie ruimtelijke kwaliteit (CRK). Hierdoor was al vroeg duidelijk of de initiatieven kansrijk waren.

Door in het processchema duidelijk de stappen op te nemen en het proces toe te lichten, was er duidelijkheid over de verwachtingen. Omdat elektriciteitsopwek met zonneparken een relatief nieuw fenomeen is en vanwege de intensiviteit van het proces, heeft een centraal aanspreekpunt en projectleider specifiek voor de afweging t/m vergunningverlening van zonneparken de voorkeur.

Aanbevelingen per landschap, omgeving en zonnepark – het is maatwerk

Een belangrijk onderdeel van het proces was het gesprek over de gemeentelijke aanbevelingen. Een zonnepark in het buitengebied heeft grote invloed op de omgeving. Om die reden heeft de gemeente aanbevelingen aangeboden per landschap, en voor de directe omgeving van het zonnepark en het zonnepark zelf. De aanbevelingen werden gewaardeerd door de initiatiefnemer, omdat op die manier al vroeg duidelijk was wat de wensen van de gemeente zijn. De aanbevelingen gaven richting en helderheid.

Na het delen van de aanbevelingen, hebben de initiatiefnemers de eerste ontwerpen gemaakt. Gedurende het proces zijn er vanuit de gemeente meer eisen gesteld aan de inrichting en inpassing. Ook is tussentijd geïnventariseerd wat de laatste inzichten zijn met betrekking tot gevolgen voor de bodemkwaliteit.

De aanbevelingen per landschap kunnen worden opgenomen in het afwegingskader. De locatie specifieke aanbevelingen kunnen worden gedeeld in een van de eerste gesprekken met de initiatiefnemer.

Het proces was intens, daarom is aanbevolen om in het processchema vaste momenten op te nemen voor feedback. De werkwijze van het gemeentelijk ingenieursbureau is hiervoor bruikbaar: schetsontwerp, voorlopig ontwerp, definitief ontwerp.

Vooraf communicatie en weinig participatie

Bij de pilots is niet veel sprake geweest van daadwerkelijke participatie. Noch in het proces, noch in financiële zin. Er is door initiatiefnemers vooral geïnformeerd, geraadpleegd en met individuele omwonenden afgestemd.

Voor directe omwonenden is de aanleg van een zonnepark een grote verandering. De initiatiefnemer was verantwoordelijk voor de participatie, de gemeente heeft gefaciliteerd. Individuele reacties van omwonenden hebben geleid tot aanpassing op onderdelen, zijn verwerkt in de inpassings- en inrichtingsplannen.

De zienswijzen die zijn ingediend gaan niet over de vraag of duurzame energie moet worden opgewerkt, maar over: angst voor wildgroei in het buitengebied, de tijdelijkheid van de vergunning, negatieve gevolgen voor

landbouw, onduidelijke effecten voor de natuur, overlast, winst die niet naar het gebied gaat.

De initiatiefnemers hebben vooral open inloopavonden georganiseerd. Omwonenden konden vragen stellen en hun wensen kenbaar maken. De verantwoordelijkheid voor dergelijke avonden ligt bij de initiatiefnemer, maar gewaardeerd werd dat ook de gemeente aanwezig was voor beantwoording van vragen en luisterend oor.

Daarnaast hebben de initiatiefnemers de omwonenden op de hoogte gehouden. Voor het vervolg is het wenselijk dat er meer ruimte en tijd is voor participatie, zodat omwonenden bijvoorbeeld ook kunnen mee-ontwerpen.

Bij de pilot initiatieven is nauwelijks sprake geweest van financiële participatie. Het werd niet actief aangeboden, maar ook niet actief gevraagd door omwonenden en andere belanghebbenden. Financiële participatie kan een middel zijn voor invloed op het plan: lokale opbrengsten van lokale energie opwek. Zo helpt het om voldoende acceptatie van het plan te krijgen.

Beleid provincie Gelderland

In de provinciale omgevingsverordening staat het Gelderse beleid opgenomen voor zonneparken. Vanuit de wakende rol op de ruimtelijke ordening werpt de provincie zich op als beschermer voor natuur- en landschappelijke waarden. Voor zichzelf ziet de provincie verder geen ontwikkelende, maar inspirerende en verbindende rol, met de mogelijkheid van het aanbieden procesbegeleiding. Het beleid is in een kaart vevat. Hieronder de meest relevante passages uit betreffende paragrafen (3.2.3 en 3.7)

3.2.3 Zonne-energie

Het aantal zonnepanelen op daken (van particulieren) heeft de laatste jaren een snelle groei doorgemaakt. Ze zijn algemeen aanvaard als een goed 'meervoudig ruimtegebruik' waarbij vanwege de consumptie achter de meter, de aanschaf financieel aantrekkelijk is. De provincie Gelderland heeft zonnepanelen op daken gestimuleerd met het beschikbaar stellen van Zonatlas (zie bijlage 1 Begrippenlijst). Plaatsing van zonnepanelen binnen bestaand bebouwd gebied is een gemeentelijke aangelegenheid. Zonnepanelen op daken zijn meestal vergunningvrij en daarmee welstandvrij. Voor de verdere groei van zon op daken is geen aanvullend provinciaal beleid nodig.

Echter, om de doelstellingen van energietransitie te halen, zijn naast zonnepanelen op daken ook veldopstellingen van zon noodzakelijk. Met het goedkoper worden van zonnepanelen en verruimde mogelijkheden in wet- en regelgeving zijn grote grondgebonden zonneparken (>2 ha) financieel haalbaar. De ruimte om deze te realiseren ligt hoofdzakelijk in het buitengebied. Veldopstellingen zien we als een functie die, mits op een goede manier ruimtelijk ingepast, ook in het buitengebied kunnen worden ingepast.

Kleine zonneparken en lijnopstellingen

Kleine zonneparken (zie bijlage 1 Begrippenlijst) en lijnopstellingen (zie bijlage 1 Begrippenlijst) zijn overal mogelijk, mits ze gecombineerd worden met andere functies en/of restuimtes invullen. Zo kunnen maatwerktoepassingen gevonden worden voor dubbel ruimte gebruik. Kleine zonneparken zijn echter ook duurder in de aanleg vanwege netaansluitkosten en kosten voor beveiliging. Zij leveren ook een geringere bijdrage in de provinciale energiedoelstelling.

Grote zonneparken als tijdelijke functie

In Gelderland zijn op dit moment relatief veel terreinen met bestemming woningbouwlocatie, bedrijventerrein of glastuinbouwgebied waar (tijdelijk) onvoldoende vraag naar is. Als de locaties voor langere tijd niet gebruikt worden zijn ze geschikt voor het tijdelijk aanleggen van grote zonneparken. Dilemma hierbij is dat de businesscase van het zonnepark onder druk komt te staan als de duur van stroomopwekking afneemt. Ruimtelijk is hier geen bezwaar tegen tijdelijke inrichting als zonnepark. Een andere optie is het zonnepark definitief op deze locatie aan te leggen en de bestemming van het terrein hier op aan te passen.

3.2.3.1 Vormgeving van grote zonneparken

In Nederland is het draagvlak voor zonnepanelen groot, maar er zijn nog weinig grote zonneparken (zie [link](#)) begripsbepalingen) gerealiseerd. De ervaring leert dat voor het behouden van draagvlak een goed ontwerp en betrokkenheid van omwonenden van groot belang is. Bij het ontwerp dient rekening gehouden te worden met de specifieke kenmerken van de plek en de omgeving. Zo kan aandacht worden besteed aan de hoogte van het park, zichtlijnen vanuit de omgeving, eventuele afscherming door beplanting en invloed van weerkaatsing van zonlicht. Door de relatief geringe hoogte van de zonnepanelen is landschappelijke inpassing vaak goed mogelijk. Bij de aanleg van grote zonneparken dient aandacht te worden besteed aan de ruimtelijke kwaliteit en het landschappelijk ontwerp.

De betrokkenheid van omwonenden kan worden vergroot door het ruimtelijk ontwerp van het park te visualiseren en rekening te houden met hun wensen. Maar ook door financiële participatie van omwonenden mogelijk te maken en door te kijken of bij de aanleg ook andere wensen van omwonenden

gerealiseerd kunnen worden, zoals het mogelijk maken van recreatief (mede) gebruik van het zonnepark.

Het combineren van grote zonneparken met andere functies in een gebied heeft de voorkeur. Hierbij valt te denken aan een combinatie met luchthaven (zonnepanelen onder aanvliegroute vliegtuigen), defensie terreinen, stortplaatsen, wegen (eventueel op geluidsschermen), grondwaterbeschermingsgebieden en als drijvende panelen op plassen en waterbergingsgebieden. De beoordeling of grote zonneparken ruimtelijk passend zijn laat de provincie aan de betreffende gemeente.

3.2.3.2 Grote zonneparken mogelijk

Dit zijn gebieden waar de gebiedskwaliteiten geen obstakel vormen voor de ontwikkeling van grote zonneparken. De gemeente heeft de uiteindelijke bevoegdheid om hier een groot zonnepark toe te staan. Deze gebieden zijn aangegeven op de themakaart voor Zonne-energie.

3.2.3.3 Grote zonneparken niet mogelijk

In deze gebieden zijn grote zonneparken uitgesloten, omdat ze niet te combineren zijn met de kernkwaliteiten van de ruimtelijke functie van het gebied (zie Verdieping 3.7.16 Grote zonneparken niet mogelijk). Deze gebieden zijn aangegeven op de themakaart voor Zonne-energie.

3.2.3.4 Grote zonneparken onder voorwaarden mogelijk

Naast gebieden waar grote zonneparken duidelijk geen of wel een obstakel vormen, zijn er ook gebieden waar grote zonneparken wel mogelijk zijn, maar aan een aantal voorwaarden moeten voldoen. In de meeste gevallen heeft dit te maken met de mogelijkheid om grote zonneparken te combineren met de ruimtelijke functie van het gebied. Zo kan het zijn dat er alleen tijdelijk grote zonneparken kunnen worden ontwikkeld of dat er specifieke eisen worden gesteld aan het ontwerp van het zonnepark (zie Verdieping 3.7.17 Grote zonneparken onder voorwaarden mogelijk). Deze gebieden zijn aangegeven op de themakaart voor Zonne-energie.

3.7 Verdieping Energietransitie

3.7.16 Grote zonneparken niet mogelijk

Gelders Natuurnetwerk

Voor natuurgebieden ziet de provincie grote belemmeringen voor het ontwikkelen van grote zonneparken (zie [link](#)) begripsbepalingen). Vanwege de doelen en kwaliteiten voor natuur en de natuurwetgeving is het niet mogelijk om grote zonneparken te ontwikkelen.

Weidevogelgebieden

Hoofdfunctie van de weidevogelgebieden is het creëren van voldoende ongestoord open grasland. Zonneparken zijn niet combineerbaar met deze kernkwaliteit.

Rustgebieden voor winterganzen

Bij ganzen geldt ook de voorkeur voor relatief open gebieden. Ze gaan ook niet meer foerageren tussen de panelen. Ze kunnen er moeilijk landen en lopen er ook niet naar toe als er hoge hekken omheen staan.

3.7.17 Grote zonneparken onder voorwaarden mogelijk

Bij bepaalde ruimtelijke functies wil de provincie de ontwikkeling van grote zonneparken (zie [link](#)) begripsbepalingen) niet op voorhand uitsluiten, maar zijn er wel een aantal voorwaarden aan verbonden.

Natura 2000

Realisatie van grote zonneparken is hier mogelijk voor zover het initiatief aan de regels van Natura 2000 voldoet en de doelsoorten niet significant aantast. Bijvoorbeeld op oude vuilstortplaatsen.

Waterwingebied

Waterwingebieden zijn gebieden waar grondwaterwinning plaatsvindt ten behoeve van de drinkwatervoorziening. In waterwingebieden mogen geen functies plaatsvinden die negatief zijn voor de kwaliteit van het grondwater. Dit is een harde randvoorwaarde voor de ontwikkeling van grote zonneparken.

Groene ontwikkelingszone

De Groene ontwikkelingszone heeft een dubbeldoelstelling: er is ruimte voor economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de ecologische samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden. Het ruimtelijk beleid voor de Groene ontwikkelingszone biedt ruimte aan andere functies onder voorwaarde van gelijktijdige versterking van de kernkwaliteiten.

Waardevol open gebied

Binnen waardevol open gebied is het van belang dat het landschap zijn open karakter behoudt. Voor de ontwikkeling van grote zonneparken is daarom een extra ontwerp van kracht; het grote zonnepark mag de openheid van het landschap niet aantasten.

Dagrecreatieterreinen

De ontwikkeling van grote zonneparken op dagrecreatieterreinen is alleen mogelijk mits het zonnepark en het dagrecreatieterrein in een integraal landschappelijk ontwerp zijn vormgegeven en het terrein de hoofdfunctie dagrecreatie behoudt.

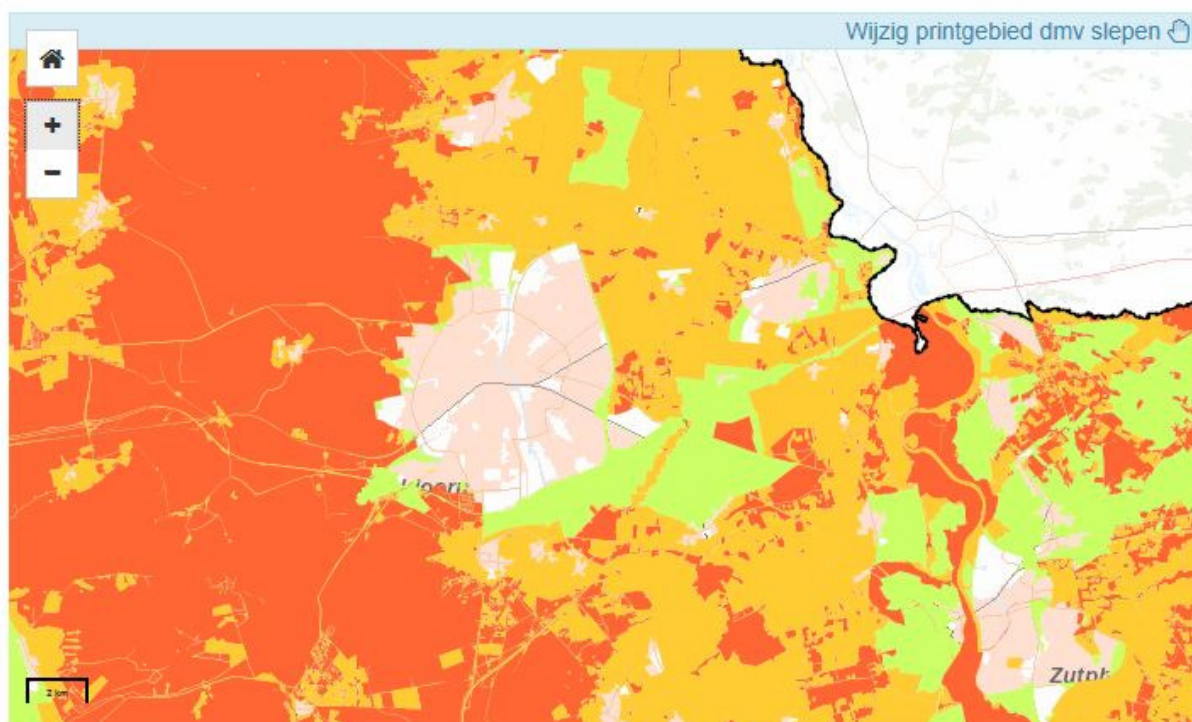
Nationaal landschap

Grote zonneparken zijn mogelijk indien ze de kernkwaliteiten van het landschap niet aantasten.

BEGRIPPENLIJST OMGEVINGSVISIE

Groot zonnepark

Opstellingen voor de productie van elektriciteit uit zonne-energie op de grond, waarvan de totale oppervlakte van het park 2 ha of meer is.

Legenda

Geconsolideerde Omgevingsvisie Gelderland (juli 2017)

- Grote zonneparken mogelijk
- Grote zonneparken niet mogelijk
- Grote zonneparken onder voorwaarden mogelijk

Contact

Wilt u als initiatiefnemer aan de slag, of als belanghebbende meer informatie? Hieronder vindt u mogelijkheden voor het opnemen van contact en links.

Startgesprek?

Algemeen nummer gemeente Apeldoorn: 14 055

Senior adviseur duurzaamheid gemeente Apeldoorn, Harold van Ganzenwinkel, h.vanganzenwinkel@apeldoorn.nl, 055 – 580 2445

Taskforce zon, Anne ten Brummelhuis, taskforcezon@apeldoorn.nl, 06 14891155

Omgevingsloket gemeente Apeldoorn

www.apeldoorn.nl/omgevingsvergunning

Energie opgave Apeldoorn

www.apeldoorn.nl/energie

www.energiekapeldoorn.nl

Taskforce zon

www.odveluweijssel.nl/onderwerp/taskforce-zonne-energie/

De Taskforce Zonne-energie is een initiatief van de gemeente Apeldoorn en heeft als doel de ontwikkeling en realisatie van zonne-energie in Apeldoorn te versnellen. De omgevingsdienst VeluweJssel geeft uitvoering aan de taskforce.

De Taskforce Zonne-energie werkt samen met lokale organisaties. Naast het informeren van Apeldoornse bedrijven en instellingen verkent de Taskforce Zonne-energie de mogelijkheden voor ontwikkeling van grootschalige grondgebonden zonne-energieparken.